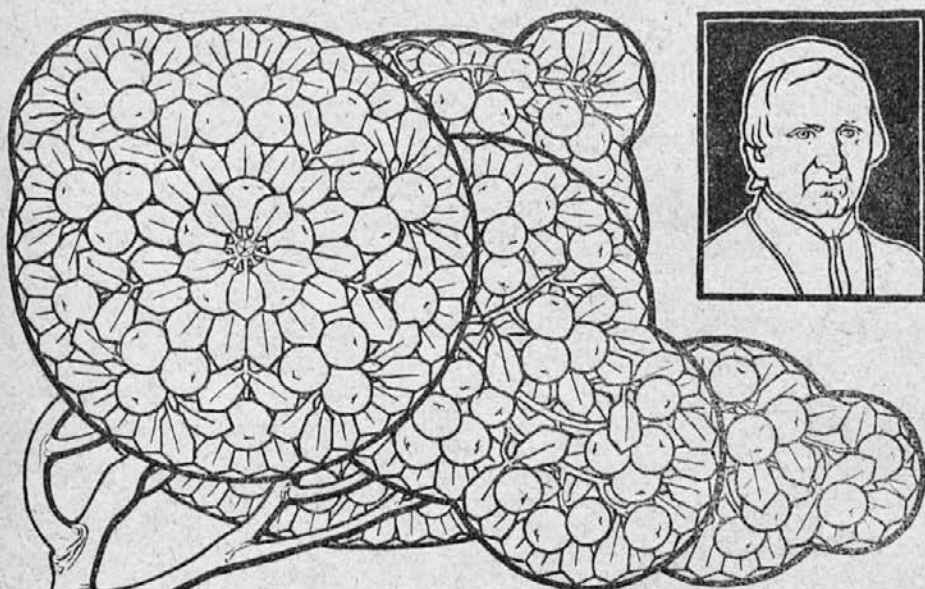
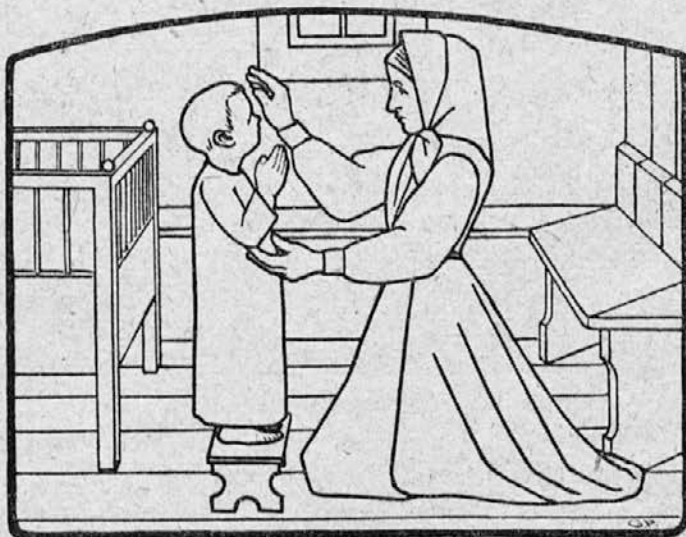

SLOVENSKI UČITELJ

Leto IX.

Št. 2.

VERI, UZGOJI IN ROKU.

OBSEG.

	Stran
Posvetovanje o reformi srednjih šol	25
Dnevnik	26
Kdaj smemo pričakovati boljših časov	28
Prokrustova postelja	29
Popolni in nepopolni kes	32
Šolske vesti	36
Drobtine	40

Katehetski vestnik:

Katehetski pripomočki	42
Katehetski sestanek	44
Katehetsko gibanje in delovanje	45
Raznoterosti	47
Zgledi, uporabni pri katezezi	48

Na ovitku:

Slovstvo in glasba. — To in ono.

Slovenski Učitelj

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih

in katehetskimi društev.

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik IX.

V Ljubljani 15. februarja 1908.

Štev. 2.

Posvetovanje o reformi srednjih šol.

Že nekaj let se bje boj za gimnazijo, ali bolje: proti gimnaziji. Naj-li ostane gimnazija taka, kakršna je, t. j. humanistična, ali naj se omeji pouk v klasičnih jezikih in naj se poučujejo bolj realni predmeti, tako zemljepis, geometrično risanje, kemija itd. in vsaj en moderni jezik? Težko je razbrati pravo v ogromnem slovstvu o tem vprašanju, težko je ločiti pravo od nepravega, ker je poleg resnih, vsega upoštevanje vrednih sodb in mnenj strokovnjakov toliko neopravičenih, samo pod vplivom »mode« izrečenih in zapisanih obtožb proti sedanjim našim gimnazijam. Ne bom pogreval vseh teh pritožb, čeprav bi ne bilo nezanimivo, ako bi se nekoliko izgovorili s prijatelji in z nasprotniki sedanje gimnazije v pedagoških listih; gotovo pa je potrebno — in to prizna vsak še tako »zagrizen« prijatelj grščine in latinščine — da se učni načrt, ki je sam na sebi vzoren, izpremeni, da bo primeren današnjim zahtevam. Star je že namreč po bistvu 56 let, čeprav je bil »popravljen« že dvakrat, namreč 1884 in 1900. (Pr. J. Loos, Enzyklopädisches Handbuch der Erziehungskunde, I., 628 nasl.)

Veselo dejstvo je, da je tudi naučno ministrstvo upoštevalo ta klic po reformi naših gimnazij, in da je radi tega sklicalo anketo o reformi srednjih šol, ki se je vršila od 21. do 25. januarja na Dunaju. Moj namen ni, da bi popisal natančno vse, kar se je govorilo pri tem zborovanju; le glavne, bistvene točke hočem navesti, o katerih je pričakovati, da jih bo naučno ministrstvo upoštevalo pri reformi.

Še pred to anketo so imela razna dunajska šolska društva več dobro obiskanih zborovanj, na katerih se je govorilo o nedostatkih na naših šolah, posebno na srednjih. Seveda se je mnogo pretiravalo, kakor je že navadno ob takih prilikah, a odkrile so se pa tudi resnične rane na našem šolstvu, ki jih je treba zaceliti. V časopisih so se oglašali razni strokovnjaki in nestrokovnjaki, brošur, ki se pečajo z reformo srednjih šol, je

izšlo več. Najbolj važna je brez dvoma knjižica, ki jo je spisal minister dr. Albert Gessmann: »Zur Mittelschulreform«. V njej priporoča pisatelj, naj se poleg sedanje gimnazije in realke ustanovi nova srednja šola, ki je zanj izdelal tudi učni načrt. Skratka, vsa javnost je bila zadostno pripravljena in opozorjena na važnost ankete.

Povabljeni so bili odlični gospodje vseh stanov, pa tudi nekatere gospe. Naučni minister dr. Marchet omenja, da so učni načrti dobri, da jih je pa treba modernizirati. Kar se v njih preveč zahteva, se bo opustilo. Slovniki pouk v klasičnih jezikih se bo omejil, da pride čtivo do večje veljave. Nemška literatura se raztegne vsaj do 1880. Poleg politične zgodovine naj se poudarja kulturna in gospodarska. Zemljepis se bo poučeval tudi v višjih razredih. Matematika in prirodopis se bosta bolj negovala, kakor tudi razne vaje učencev v naravoslovju, fiziki in kemiji. Urediti je treba prestop realcev na vseučilišče.

Podlaga razpravam, ki so se nato začele, so bili referati (15), ki so jih izdelali strokovnjaki, naprošeni od ministrstva. Umevno, da so bile debate zelo žive. Kar je zahteval eden, je pobijal drugi. Izmed najboljših govornikov omenjam dr. Gautscha, dr. Pattaja in Pernerstorferja. Mnogi so se zavzemali z vsem ognjem za pouk v klasičnih jezikih, nekateri so se protivili in zavrgli zlasti grščino; drugi zopet so menili, naj se zmanjša število ur za latinščino v nižjih razredih, grščina pa naj se začne poučevati šele v peti šoli itd. — Na realkah naj se vpelje osmi razred in obilgatna latinščina, da bi bila potem realcem odprta pot do vseh študij na vseučilišču. — Razredi naj ne bodo prenapolnjeni, pa bo veliko več uspeha.

Ob sklepu ankete je izpregovoril še naučni minister, ki se je prepričal, kako potrebno je, da se izpremeni učna metoda, da se dovoli profesorjem več prostosti v poučevanju in izpraševanju in da se izpopolni disciplinarni red. Skrbeti je treba, da se učenci ne bodo še bolj obremenili, ampak da se jim pouk olajša. Zato se bodo v večjem obsegu gojile telesne vaje. Matura, taka kakor je sedaj, se ne more in ne sme obdržati. Ozir vprašanja, ali naj se ustanovi nov tip srednjih šol, je minister sodbo prepustil javnosti. Končal je z zagotovilom, da bo učna uprava skušala vse to hitro in pogumno izvršiti. *Salus iuventutis summa lex esto!* (Blaginja mladine bodi najvišji zakon!)
A.

Dnevnik.

Uvedba »Dnevnika« in pa zahteva, da se naj postopa pri pouku v ljudski šoli po formalnih in didaktičkih stopnjah, je bila povzročila precej nepotrebnega šuma. Med učiteljstvom samim je bila nastopila vidna razdvojb; kajti starejši kolegi so se protivili, mlajši pa so novost odobraval. Odpor proti »Dnevniku« še ni bil tako velik, pač pa proti formalnim stop-

njam in obveznim dolgim pismenim preparacijam. Danes je v tem oziru vse mirno in tiho. Na vseh straneh se je nekoliko popustilo, in uvedla se je samo nova šolska tiskovina »Dnevnik« z namenom, da se v njem označi smoter vsake ure, zabeleži snov, ki se naj obdela, in naštejejo učila, ki se pri pouku uporabljajo. Prepisovanje snovi iz šolskih knjig v »Dnevnik« se kaj pridno vrši; le žal, da se po sedanji uredbi in obliki »Dnevnika« res nič drugega ne more, kakor vpisati snov, ki je itak že zabeležena v »Podrobnem načrtu«, ki ga mora vsak učitelj sestaviti za svoj razred. Odveč je torej, da mora učitelj prepisovati eno in isto snov dvakrat, da, celo trikrat, kajti koncem tedna pride na vrsto še »Tednik«. Koliko nepotrebne pisarjenja. Da sedanji »Dnevnik« ne ustreza, kriva je njegova oblika in uredba, ker ni tako rubriciran, da bi res lahko služil svojemu namenu — pripravi. Po mnenju pisca naj bi se v »Dnevniku« začrtala psihološka in logiška pot za vsako uro in vsak predmet, oziraje se na formalne in didaktične stopnje. Za poizkus glej sledeči zgled!

Dan in datum: *Ponedeljek, dne 24. februarja 1908.*

Predmet:	I. ura. Računstvo.	II. ura. Zemljepisje.	III. ura. Jezikovni pouk.
Snov:	<i>Pismo seštevanje.</i>	<i>Primorsko.</i>	<i>13. Učitelj in njegovi starši.</i>
Učila:	<i>Črničeva računica, III. zvezek.</i>	<i>Stenski in ročni zemlje vid, sol, olje, fige itd.</i>	<i>Slika Dunaja, dunajski trg</i>
Priprava ali pona-zorovanje	<i>Ustno prištevanje Naloge: 17+22, 56+34, 76+33, 117+22 185+34, 263+54 itd.</i>	<i>Ponovimo vojvodino Kranjsko ali kako drugo deželo.</i>	<i>Otroci pripovedujejo kaj pridelujejo kmetje. Kam denejo, če imajo česa preveč itd.</i>
Podajanje ali uglabljanje in druženje	<i>Te naloge bomo izračunali tudi pismo. Pisanje števil. Imenovanje števil. Seštevanje. Primerjanje z ustnim seštevanjem. Abstrahiranje se pravilo.</i>	<i>1. Velikost in lega. — 2. Gorovje: Alpe, Kras — 3. Vodovje: Soča, Idrija in Vipavščica. — 4. Mesta: Trst, Gorica, Pulj, Pazin, Piran. 5. Pidelki: sadje, vino, sol, ribarstvo. — 6. Prebivalci.</i>	<i>Učitelj bere 13. Učitelj in njegovi starši. Bero boljši učenci. Stvarna in besedna razlaga. Prosto pripovedovanje. Napravi se dispozicija po odstavkih.</i>
Vaja ali uporaba	<i>Računanje nalog na str. 14., naloga 3. in 4., uporabne naloge: 5., 6., 7., 8.</i>	<i>Učenci rišejo Primorsko in jo tudi opišejo. Branje: 32. Primorska hiša, ali 30. Mesto Trst in luka njegova.</i>	<i>Vaja v čitanju in pripovedovanju. Napiše se vsebina po dispoziciji: dunajski trg, ljudstvo, grof in učitelj, nesreča, zadovoljnost grofa.</i>
Opomba			

Z uvedbo tako ali slično rubriciranega »Dnevnika« bi se vestnim učiteljem, ki se morajo še v posebnih zvezkih pripravljati, olajšalo delo, nevestne pa bi se nehoté pritegnilo k stvari. Iv. Štrukelj.

Kdaj smemo pričakovati boljših časov?

(Predaval pri roditeljskem večeru c. kr. rud. deške ljudske šole v Idriji J. N.)

Na vseh concih in krajih se toži o slabih časih; zato je pač vsakega resnega človeka dolžnost razmišljati, kako bi se dalo pomagati. Pred vsem bi morali gotovo starši skrbeti, da svojim otrokom pripravijo boljše čase. Ne mislim pa s tem, da bi morali svojim otrokom zapustiti veliko premoženja, ker je to zlasti pri delavskih stanovih nemogoče. Sicer pa tudi vemo, da bogastvo ni stalno in da se lahko kmalu zapravi ali izgubi. In tisti, ki je živel nekdanje v obilici, je potem toliko večji siromak in nesrečnež, ako je premoženje pošlo in ni mogoče več tako brezskrbno in brezdelno živeti, kakor nekdanje.

Ako torej pravim, da morajo starši zagotoviti svojim otrokom boljše čase, mislim v prvi vrsti na dobro vzgojo, ki jim jo morajo dati, ker le ta je neminljiva in trajna, le prava vzgoja je velik zaklad, ki ga starši lahko svojim otrokom zapustijo. Obširno pa je polje vzgoje. Otroke je treba navaditi toliko lepih lastnosti in jih odvaditi toliko grdih napak, da se idealna vzgoja le malokomu posreči. Ako bi hotel obširno pojasnjevati, kako navajati otroke, da si bodo prisvojili čim več dobrih lastnosti ter se iznebili vsega slabega, bi se predavanje preveč zavleklo. Zato sem se za danes odločil, da podam nekaj nasvetov, kako navajati otroke k v a r č n o s t i!

Varčnost je zelo lepa čednost in podlaga časnega blagostanja. Modrovarčnega človeka vsakdo hvali, zapravljevalca ali skopuha pa navadno in po pravici pomilujemo. V čem pa obstoji varčnost? Ali v tem, da si niti najpotrebnejših stvari ne kupimo, da si niti najmanjše zabave, najnedolžnejšega razvedrila ne privoščimo? Tako daleč ne smemo iti, to bi dišalo že po skoposti. Varčnega imenujemo tistega človeka, ki ne izdaja denarja za nepotrebne ali celo škodljive reči. Lepih zgledov varčnosti najdemo dosti, a še več je brezskrbnih in lahkomišljenih ljudi, ki za prazne, ničeve, škodljive in celo grešne reči izdajajo in razmečejo težko prislužene novce, potem pa tožijo o slabih časih! Seveda, »česar se Janezek ni učil, tega tudi Janez ne zna.« Kdor se v mladosti ni navadil varčevati, ta se tudi v starosti ne bo naučil. Treba je torej pri mladini začeti.

Skrben učitelj ne bo opustil nobene prilike, da ne bi priporočal mladini varčnosti; nalaga mu to dolžnost § 72 šolskega in učnega reda, ki pravi: »Dobro je poučiti prilično otroke o vrednosti in pomenu hranilnic in jih vzpodbujati k plodonosnemu naganju majhnih prihrankov.«

To so prav lepe besede, ki jih učiteljstvo rado uvaža; toda učiteljeve besede bodo imele le malo uspeha, ako starši ne delujejo v enakem smislu. Kakor sploh pri vzgoji, morata tudi tu šola in dom skupno delovati ter drug drugega podpirati.

Kako pa navajajmo otroke k varčnosti? Kakor pri vsaki razvadi ali napaki, je treba tudi tu mladini odstraniti vse priložnosti in nevarnosti, ki nudijo priliko za zapravljivost; kajti znano je, da vsajajo dostikrat starši sami, osobito matere, svoji deci nagnjenje do zapravljivosti že v zgodnji mladosti. Materina ljubezen je pogosto vzrok, da postane sin zapravljivec, hči zapravljivka. Slepa materina ljubezen pokvari in pokazi marsikaj pri odgoji. Mati, ki nima smisla za varčnost, ne pride izlepa s trga domov, da ne bi prinesla svojemu ljubljencu drobnarij, novih igrače, sladkarij, sladkih bonbončkov, okusnih piškotkov ali kaj sličnega. In, gorje ji, če pride praznih rok pred svoje otroke! Mali paglavček joka in plače, ali pa se mušasto drži, dokler se ne ustreže njegovi navadi. In če mu opoldne pomaže to, kar sama je, kar je družina, mali paglavec tega ne mara, imeti hoče kaj boljšega. »Čakaj, ti bom pa ocvrla jajček.«

Na ta način se polaga v mlado srce prva kal zapravljivosti; otrok se razvadi, da hoče imeti vedno kaj boljšega, nauči se sladkosnednosti. Sladkosnednež pa ne bo nikdar varčen človek. Vedno bo le premišljeval, kako bi bolje postregel svojemu razvajanemu želodcu. In razvajan želodec mnogo potrebuje. — Žalostno je, ako vidi učitelj v šoli takega sladkosnedneža. Obleko ima na komolcih in kolenih preluknjano, peresa, držala ali drugih šolskih potrebščin nima — zato ni denarja; toda za bonbone ali kake druge sladkarije se pa mora dobiti potrebni drobiž. Navedeni slučaji kažejo, koliko previdnosti je treba staršem v navidezno malenkostnih rečeh, da ne razvadijo otrok, da jih ne zavedejo v sladkosnednost in s tem v zapravljivost.

Pri tej priliki si ne morem kaj, da ne bi omenil še neke druge vrste zapravljivosti, ki se je tudi jako vgnezdila med šolsko mladino; namreč kupovanje malovrednih in nepotrebnih igrač. Koliko otroci izmečejo denarja za razne papirnate vojake, za takoimenovane »Abziehbilder«, za nike itd. Saj privoščimo otrokom nedolžno zabavo; toda ali ni škoda denarja, ki ga da deček za celo vrsto brezpomembnih sličic? Ali se ne pravi to — zapravljati denar, ki ga starši prislužijo? (Dalje.)

Prokrustova postelja.

(Cerkveni oblasti in gospodom katehetom v pomislek.)

Ko bi bil slikar, bi naslikal kratko posteljo in pred njo starega Prokrusta. Na postelji — taka bi bila podoba — leži uboga žrtev, in Prokrust jo gleda ves zamišljen in v velikih skrbih. Ne ve, ali bi možu, ki ga ima

pred seboj na postelji, odrezal glavo ali noge, da bi mu postelja ne bila prekratka. Pred seboj na mizi ima knjigo, v kateri se bere, naj mu odreže noge, če ne more biti drugače, a glava mora cela ostati. V drugi knjigi pa čita: »Glej, da spraviš na posteljo celega človeka; ne rok ne nog mu ne prikrajšaj, pa tudi glavo mora imeti. Drugače gorje!« Ubogi Prokrust! Postelja je kratka, človek pa tako dolg. Kakor narediš, ne bo prav.

Menim, da bo to podobo razumel vsak katehet. Čas, ki je za pouk krščanskega nauka odmerjen, je zelo kratek. »Synodus dioecesis« pa je določila silno veliko tvarine za pouk na ljudski šoli. Če se hoče ravnati katehet po pravilih metodike, mu je nemogoče obdelati to obsežno tvarino. Kaj naj stori?

Nekdaj je šla mala družba na visoko goro. Pot je bila lepo izpeljana in z rdečo barvo zaznamenovana. Nekdo izmed družbe pa si je mislil: »Čemu bi hodil po teh ovinkih na goro? Jaz grem rajši naravnost, poti mi ni treba.« Pa je šel in zašel v skalovje, da skoro ni mogel ne naprej ne nazaj. Le z največjim naporom je prišel do vrha ves strgan, ves zmučen. Užitka ni imel nič in izgubil je vse veselje do gora. Vse drugače se je seveda godilo njegovim tovarišem.

Kakor ta nesrečni hribolazec, tako dirjajo razni katehetje s svojimi učenci naprej brez pota, brez metode. Samo do tega jim je, da obdelajo v s o tvarino. Otroci se uče na pamet katekizem in zgodbe, tako da jih kar glava boli od težavnega dušnega dela. Na koncu leta pride nadzorovat gospod dekan, in otroci odgovarjajo točno na vprašanja, in sicer prav s tistimi besedami, ki so v katekizmu in v zgodbah. In gospod dekan zapiše: »Izvrsten katehet.«

In posledice takega poučevanja?

Čisto naravno je, da dobe otroci neko mržnjo do reči, ki jim povzroča toliko truda. In ta mržnja se razteza na vse, kar je v kaki dotiki s krščanskim naukom. Boje se ure, ki je določena za krščanski nauk, in komaj čakajo, da mine. Do kateheta ne morejo imeti prave ljubezni, in tako se jim pristudijo sploh duhovniki. Mrzli so do Cerkve in do Boga.

In kaj jim pomaga, če znajo ves katekizem, pa ga ne razumejo? Kolikokrat sem že naletel na otroke, ki so od besede do besede povedali, kar je v katekizmu, pa niso prav nič razumeli, prav kakor mašni strežnik ne razume svojih latinskih molitvic.

In če se ne razume, se tudi ne obdrži v spominu. Saj je psihološki zakon, da nauk tem trajneje ostane v spominu, čim bolj ga je učenec razumel.

Ta način učenja torej ne more biti pravi. Kdor hoče imeti užitek, naj gre po poti na goro, to se pravi: Katehet se mora držati pri poučevanju prave metode in ravnati po splošno priznanih pravilih metodike. Krščanski nauk je za otroka dušna hrana. Hrana se pa postavlja na mizo v posodi. Zato mora tudi katehet svojemu gojencu podajati hrano v primerni posodi: postavljati mora resnice svete vere pred njegovo dušo v konkretni

obliki in mu pomagati, da tako iz konkretne posode zajema abstraktno hrano za svojega duha.

Le tako je mogoče v otroku vzbuditi ljubezen do krščanskega nauka, in če se je katehetu posrečilo, vcepiti v otroško srce ljubezen do predmeta, lahko rečem o njem s pesnikom: »Omne tulit punctum.« Toda poudarjam: l j u b e z e n d o k r š č a n s k e g a n a u k a in ne ljubezen do svoje osebe, ker ta se doseže tudi brez metode.

Naša »Synodus dioecisana« pravi v § 224., b: »Catecheta exigit, ut verba catechismi accurate memoriae tradantur, nec responsis, propriis discipulorum verbis datis, acquiescat.« Te določbe ne morem odobravati.

Dva človeka si mislimo. Eden zna prav štatanke povedati, kako se dela črevelj, narediti ga pa ne zna. Drugi ima pa neroden jezik in ne zna nič povedati, narediti pa zna črevelj prav dobro. Kateri je boljši? In kateri učenec je boljši, oni ki zna besedilo, pa ga ne razume, ali oni ki razume, pa ne zna tako dobro povedati? In ta bo morda tudi v dejanju reč boljše izvršil, kakor pa prvi.

Metodična obravnava krščanskega nauka je torej *conditio sine qua non*, če se hoče kaj doseči. Kdor hoče vzeti vso stvarino pa se ne meni za metodo, odreže človeku glavo, da bi mu rešil noge.

Toda resnica je, da metodično ni mogoče obdelati v šolskem času te stvarine, ki jo nalaga »Synodus«. Kje na svetu je katehet in kje so učenci, ki bi jim mogel v III. razredu razložiti ves srednji katekizem, če se hoče držati vsaj temeljnih pravil metodike? In v IV. razredu: Repetitio catechismi! Le pojdi, prijatelj, v vse četrte razrede po Kranjskem, pa boš videl, kakšna je ta repetitio. Treba je skoro vse z nova razložiti. In zgodbe? »Synodus« pravi: »Omnes proponuntur!« Če hočeš eno zgodbo dobro obdelati in otroke izprašati, kar si jim zadnjo uro razložil, ti mine ura, še preden si prišel do konca svoje razlage. Vseh učnih ur skupaj pa imaš na leto 70 do 80.

Aut, aut! Ali več ur, ali manj stvarine!

Več ur nam ni upati. In ko bi tudi več ur imeli, kdo bo pa učil? Treba se je torej sprijazniti s Prokrustovo posteljo in stvarino skrajšati in jo drugače razdeliti.

Ali je res potrebno, da se vzame vsako leto ves katekizem? Quot capita, tot sententiae. Moje mnenje je to, da bi se doseglo veliko več, ko bi se katekizmovs stvarina razdelila. V III. in IV. razredu naj bi se vzela eno leto polovica, drugo leto druga polovica katekizma, pa v obeh razredih, v IV. in v V., eno leto i s t a p o l o v i c a, in v vsej škofiji v vseh III. in IV. razredih i s t a p o l o v i c a. To pa zato, da bi se tudi repetentje naučili v dveh letih celega katekizma.*)

*) Ta načrt bo težko dobil priznanje večine; tehten protirazlog je že v tem, da je prav v III. in IV. razredu največ otrok za prvo spoved in sv. obhajilo, ki jih je treba pač posebej pripravljati, a podlago pa morajo dobiti v šolskih urah. Ako bi se pa ravnalo po zgorajšnjem načrtu, bi katehet prišel v zadrego. Sicer pa — kdo ve boljšo rešitev težkega vprašanja?! (Op. ur.)

Zgodbe naj bi se učile natančno samo nekatere. Te pa naj bi se tako zvezale med seboj, da bi učenci imeli nekak pregled vse zgodovine našega odrešenja.

Če kdo ve kako boljšo pot, naj jo pa pove. Na vsak način je pa stvar tako važna, da ne kaže, da bi se kar čez noč določila. Počakajmo, da se izgoji več dobrih katehetov, ki bodo vsestransko teoretično in praktično izobraženi. Ti bodo mogli reč prav razsoditi. Do tedaj pa naj se dovoljuje duhovnikom več prostosti glede na tvarino katehetskega poučevanja.

N a d r a h.

Popolni in nepopolni kes.

Kateheza, ki jo je obdelal pri praktičnem nastopu (v 4. razredu) katehet J a n k o M l a k a r o priliki lanskega katehetskega shoda.

(Vel. katekizem vpr.: 661, 662 deloma, 664, 665 samo prva točka, 666, 667 deloma in 668.)

Ako hoče grešnik, da mu Bog odpusti grehe, se jih mora kesati. Kakšen pa mora biti kes? Kdaj je kes nadnaraven? (Kadar se kesamo grehov: 1. ker smo z njimi razžalili Boga; 2. ker je moral Jezus Kristus zaradi greha bridko trpeti in umreti; 3. ker z grehom izgubimo nebesa; 4. ker z grehom zaslužimo pekel in druge kazni; 5. ker je greh že sam na sebi ostuden.) Danes vam pa hočem pokazati, da je velik razloček v tem, kako obudimo nadnaravni kes.

I. Poslušajte najprej to-le prelepo zgodbo. Ko je Jezus še učil po Judovski deželi, je tam živela velika grešnica po imenu Marija Magdalena. Bila je tako izprijena, da so se jo pošteni ljudje kar ogibali. Ona se pa ni prav nič zmenila, da je imela toliko grehov; še vesela je bila. Nekoč pa sliši pripovedovati o Jezusu in njegovih čudežih. Gre ga torej poslušat. Tu zve od njega, da grešniki zaradi grehov ne pridejo v nebesa in da morajo trpeti večne kazni v peklu. Jezusove besede so jo silno prestrašile. Zakaj spoznala je, da je že tisočkrat zaslužila pekel. Mislila si je: »Oh, ko bi vsaj ne bila grešila! Tako sem pa z grehi izgubila nebesa in zaslužila pekel.« — Marija Magdalena je pa tudi slišala od Jezusa, kako ima Bog ljudi rad, da hoče, da se vsi ljudje zveličajo, in da je svojega edinega Sina poslal na zemljo, da se ne pogube. Spoznala je pa tudi, da je Jezus pravi Bog. In ko vidi, kako je Jezus ljubezniv z vsakim človekom, kako jim rad pomaga, misli si: »Oh, kako je Bog dober, jaz sem ga pa tako zelo žalila!« Ona je sedaj ljubila Boga iz vsega srca in se je silno kesala grehov, ker ga je z njimi razžalila. — Enkrat pa zve, da Jezus v neki hiši obeduje. Urno gre noter, pade Jezusu k nogam in začne mlo jokati, ko se spomni svojih neštevilnih grehov. Solze polivajo Jezusove noge, ona jih pa briše s svojimi lasmi in mazili. Jezus ji nato ljubeznivo reče: »Odpuščeni so ti tvoji grehi, pojdi v miru!«

II. O kom sem vam pripovedoval? (O Mariji Magdaleni.) Kakšna je bila Marija Magdalena? (Hudobna.) Da, bila je velika grešnica. Koga je šla poslušat? (Jezusa.) Kaj je pa zvedela od Jezusa o grešnikih? (Da pridejo v pekel.) Je li bila še potem vesela, da je naredila toliko grehov? (Ne.) Kakšna je bila? (Žalostna.) Kaj si je mislila? (Oh, ko bi vsaj ne bila grešila; tako sem pa z grehi izgubila nebesa in zaslužila pekel.) Zakaj se je torej Marija Magdalena kesala grehov? (Ker je izgubila nebesa in zaslužila pekel.)

Marija Magdalena je pa tudi spoznala, kako je Bog dober. Bila je zelo žalostna, ko je pomislila, da je z grehi razžalila Boga, najpopolnejšo in najljubeznivejšo dobroto. Zakaj se je še kesala grehov? (Ker je razžalila Boga, najpopolnejšo in najljubeznivejšo dobroto.) Ta kes je pa Bogu še bolj dopadel, kakor prejšnji, ko se je kesala grehov, ker je izgubila nebesa in zaslužila pekel. Zato se imenuje tak kes p o p o l n. Kakšen kes je imela Marija Magdalena, ko se je kesala grehov, ker je razžalila Boga, najpopolnejšo in najljubeznivejšo dobroto? (Popoln.) Kdaj je imela torej Marija Magdalena popolni kes? (Ko se je kesala grehov, ker je razžalila) Zakaj se moraš ti kesati grehov, da se kesaš tako, kakor se je kesala Marija Magdalena? (Ker sem razžalil) Kakšen kes imaš potem? (Popoln.) Kdaj imaš popolni kes? (Kadar se kesam grehov, ker sem razžalil) Kdaj imamo popolni kes? — Mesto tega pravimo lahko: Kes je popoln, kadar se kesamo grehov, ker smo razžalili Boga, najpopolnejšo in najljubeznivejšo dobroto. (Na tablo.) Slišali ste, da se je Marija Magdalena sprva kesala grehov, ker je izgubila nebesa in si zaslužila pekel. Tak kes je tudi dober, seveda ne tako, kakor popolni. Zato se imenuje tak kes n e p o p o l n. Kakšen kes je torej imela Marija Magdalena, ko se je kesala grehov, ker je izgubila nebesa in si zaslužila pekel? (Nepopoln.) Kdaj je imela Marija Magdalena nepopolni kes? (Ko se je kesala grehov, ker je izgubila . . .) Zakaj se moraš ti kesati grehov, če se kesaš tako, kakor se je kesala Marija Magdalena? (Ker sem izgubil . . .) Kakšen kes imaš potem? (Nepopoln.) Kdaj imaš nepopolni kes? — (Kadar se kesam grehov, ker sem izgubil . . .) Kdaj imamo nepopolni kes? — Mesto tega pravimo lahko: Kes je nepopoln, kadar se kesamo grehov, ker smo izgubili nebesa in si zaslužili pekel in druge kazni. (Na tablo!)

Nadnaravni kes je torej dvojen: popoln in nepopoln. (Na tablo!) Kdaj je kes popoln? — Kdaj je kes nepopoln?

Ako se grešnik kesa grehov, mu jih Bog odpusti. S kesom dosežemo torej odpuščenje grehov. Sedaj vam pa hočem povedati, kdaj dosežemo odpuščenje grehov, če imamo nepopolni kes, in kdaj, če imamo popolni kes. Z nepopolnim kesom dosežemo dopuščanje grehov šele takrat, ko se jih spovemo in nam da spovednik odvezo. Mesto tega lahko pravimo: Z nepopolnim kesom dosežemo odpuščenje grehov, če obenem prejmemo zakrament svete pokore — ali pa prav na kratko: pri spovedi. (Na tablo!) S popolnim kesom pa dosežemo odpuščenje grehov takoj, kakor hitro ga

obudimo in še predno smo se jih spovedali — torej že pred spovedjo. (Na tablo!) O kom smo slišali danes, da je obudil popolni kes? (O Mariji Magdaleni.) Kdaj so se Mariji Magdaleni odpustili grehi? (Kakor hitro je obudila popolni kes.) Kaj je dosegla Marija Magdalena s popolnim kesom? (Odpuščenje grehov, kakor hitro ga je obudila.) Kaj dosežemo torej s popolnim kesom? (Odgovor učenec lako bere s table.)

Mislil bi pa morda kdo to-le: »Obudil bom popolni kes nad grehi, potem mi pa ne bo treba iti k spovedi, ker se mi bodo takoj odpustili. To bi pa ne bilo prav. S pop. kesom sicer dosežemo odpuščenje grehov takoj, kakor hitro ga obudimo, vendar se jih pa moramo spovedati, t. j. obtožiti pri prvi prihodnji spovedi. Zakaj Bog hoče, da se grehov spovedujemo. Sploh pa kdor nima resne volje spovedati se, tudi nima pravega kesanja, in Bog mu ne odpusti grehov. S popolnim kesom dosežemo torej odpuščenje grehov takoj, kakor hitro ga obudimo, in še predno smo se jih spovedali; vendar pa se jih moramo obtožiti pri prvi prihodnji spovedi. Kaj dosežemo s popolnim kesom?

Dosežemo li tudi z nepopolnim kesom odpuščenje grehov? (Tudi.) Kdaj? (Če obenem prejmemo zakrament svete pokore.) Kaj dosežemo torej z nepopolnim kesom? — Kaj dosežemo s popolnim kesom?

To je silno važno in ne smete nikdar pozabiti! Poslušajte, kaj se je zgodilo na Dunaju leta 1881! Tam je začelo nekega dne goreti gledišče, ko je bilo vse polno ljudi notri. Naenkrat je bilo vse v ognju. Zgorelo je tudi veliko ljudi. Nekaj se jih je pa vendar-le rešilo. Med temi je bila tudi neka deklica, ki je pripovedovala potem gospodu katehetu, kaj je storila, ko je začelo goreti. »Mislila sem,« pravila je, »da bom umrla, ker sem bila v taki smrtni nevarnosti. Rada bi se bila spovedala, pa se nisem mogla. Zato sem kar obudila popolni kes. Potem se pa nisem več tako bala smrti, ker sem vedela, da mi je Bog odpustil grehe.«

V kakšni nevarnosti je bila ta deklica? (V smrtni.) Kaj bi bila rada storila? (Rada bi se bila spovedala, pa se ni mogla.) Kaj je zato storila? (Obudila je popolni kes.) Ako bi bil ti v smrtni nevarnosti in bi se ne mogel spovedati, kaj bi moral storiti? (Obuditi popolni kes.) Kdaj moraš torej obuditi popolni kes? (Kadar sem v smrtni nevarnosti in se ne morem spovedati.) Človek je torej dolžan obuditi popolni kes v smrtni nevarnosti, če se ne more spovedati.

Sedaj pa hočem poskusiti, ako ste to razumeli. Pazite! Mislimo si to-le: Neki človek gre v gore. Tu pa pade v jamo in se hudo pobije. Kliče in kliče na pomoč, toda nihče ga ne sliši. Sedaj spozna, da mora v jami žalostno umreti. Na vesti ima velike grehe, spovedati se jih pa ne more. Kaj mora storiti, da se mu odpuste grehi? (Obuditi mora popolni kes.) Ta človek je torej dolžan obuditi popolni kes, ker je v smrtni nevarnosti in ima na vesti smrtni greh in se ga ne more spovedati. Kdaj je človek dolžan obuditi popolni kes? (Kadar je v smrtni nevarnosti in ima) Kaj pa, če človek nima smrtnega greha in umrje brez kesanja, pride li

potem v pekel? (Ne.) Je-li torej tak človek dolžan obuditi v smrtni nevarnosti popolni kes? (Ne.) Torej ni neobhodno potrebno, da obudi popolni kes, vendar pa je dobro, da stori to, ker se mu potem odpuste tudi mali grehi. Zato imate v katekizmu: »Človek je dolžan obuditi popolni kes v smrtni nevarnosti, zlasti če ima na vesti kak smrtni greh in se ga ne more spovedati. (Na tablo!) Kdaj je človek dolžan obuditi popolni kes?

Glejte, otroci, mi smo vedno v smrtni nevarnosti, ker vsak trenutek lahko umrjemo. Pomislimo zlasti, ko gremo spat, da ne vemo nikdar za gotovo, se li drugo jutro zbudimo ali ne! Marsikdo je legel zvečer zdrav v postelj, drugo jutro so ga pa našli mrtvega. Ako se torej zvečer pri izpraševanju vesti spomniš, da si smrtno grešil, pa se ne moreš spovedati, kaj boš storil? (Obudil bom popolni kes.) Ako bi pa ne obudil popolnega kesa in bi umrl brez spovedi, kam bi prišla tvoja duša? (V pekel.) Vidite, zato je močno, t. j. jako želeti, da obudimo popolni kes tedaj, kadar smo smrtno grešili, pa se ne moremo precej spovedati. (Na tablo!) Najbolje in zelo koristno pa je, da ga obudimo vsak večer. (Na tablo!) Kajti potem zaspimo lahko z mirno vestjo. Kdaj je močno želeti, da obudimo popolni kes? — Kdaj pa zelo koristno, da ga obudimo?

Sedaj pa hočemo na kratko ponoviti, kar smo se danes učili! Koliker je nadnaravni kes? — Kdaj je kes popoln? — Kdaj je kes nepopoln? — Kaj dosežemo s popolnim kesom? — Kaj dosežemo z nepopolnim kesom? Kdaj je človek dolžan obuditi popolni kes? — Kdaj je močno želeti, da obudimo popolni kes? — Kdaj je pa zelo koristno, da ga obudimo?

Sedaj veste, kaj je popolni kes, kaj dosežemo z njim in kdaj ga je treba obuditi. Toda moram vam še povedati, kako se ta kes obudi. Moli kesanje, kakor je v knjigi! (O moj Bog ti in vsi . . . kaznuješ.) Kakšen kes obudiš s temi besedami, ko praviš, da ti je žal zato, ker si zaslužil kazen, pekel? (Nepopolni.) Moli dalje! (Žal so mi ker sem . . . razžalil.) Kakšen kes pa obudiš s temi besedami? (Popolni.) Glejte otroci, kadar obujate popolni kes, recite prav iz srca: »O moj Bog, vsi moji grehi so mi resnično žal, ker sem tebe, svojega najboljšega Očeta, največjo in preljubeznivo dobroto, z njimi razžalil.« Seveda morate te besede prav po božno izgovarjati. Ne smete imeti kesanja samo na jeziku, marveč ga morate tudi v srcu čutiti. Pomislite poprej, da je Bog največja dobrota in lepota, kako dobrotljivo za vas skrbi, koliko je Jezus trpel, da vas je odrešil itd. Kako ste bili torej nehvaležni, da ste tako dobrega Boga z grehi žalili! Ako to dobro premislite, pojdejo vam gotovo prav iz srca besede: »O moj Bog . . .«

Kaj stori dober otrok vsak večer? (Opravi večerno molitev.) Kaj naj si izpraša? (Vest.) Kaj mora potem storiti, zlasti če ima na vesti kak smrten greh? (Obuditi mora popolni kes.) Da, prizadevati si mora, da obudi popolni kes. Ljubi otroci, ne pozabite noben večer tega storiti! Pomislite, da lahko ponoči umrjete. In ako imate na vesti kak smrten greh, pa niste obudili popolnega kesanja, čaka vas večno pogubljenje.

Kako strašna smrt je smrt brez kesanja, brez spovedi! Zato se navadite obuditi popolni kes vsak večer; potem ga boste znali obuditi tudi v smrtni nevarnosti, in ni se vam treba bati, da umrjete v smrtnem grehu, če se tudi ne morete pred smrtjo spovedati.

Katehet lahko tudi še isto uro pomaga otrokom na kratko si izprašati vest in jih napelje, da obude popolni kes.

Med poukom se lahko na tablo napiše to-le:

Kes je popoln, kadar se kesamo grehov, ker smo razžalili Boga, najpopolnejšo in najljubeznivejšo dobroto.

Kes je nepopoln, kadar se kesamo grehov, ker smo izgubili nebesa in zaslužili pekel in druge kazni.

Nadnaravni kes je dvojen:

popoln	} odpuščenje grehov	} kakor hitro ga obudimo, še pred spovedjo; če se obenem spovemo.
nepopoln		

Kdaj obuditi popolni kes?

Dolžni ... v smrtnem grehu, v smrtni nevarnosti	} pa se ne moremo spovedati.
Močno potrebno ... v smrtnem grehu	
Zelo koristno ... vsak večer.	

Šolske vesti.

Razpisane učiteljske službe. Kranjsko: Na dvorazrednici v Črnem vrhu je stalno popolniti drugo učno mesto. Prošnje do 19. februarja na c. kr. okr. šol. svet v Logatcu. — Na enorazrednici v Godoviču je stalno popolniti učno mesto. Prošnje do 19. februarja 1908 na c. kr. okr. šol. svet v Logatcu.

V krškem okraju je provizorično popolniti, po^zeno učno mesto na petrazrednici v Mokronogu in na trirazrednici v Škocijanu. Prošnje do 18. februarja 1908. na c. kr. okr. šol. svet v Krškem.

Štajersko: Na trirazrednici pri Sv. Andražu v Slov. goricah (II. plačilni razred) je razpisano mesto učitelja, oziroma učiteljice. Prošnje do 15. februarja 1908 na krajni šolski svet pri Sv. Andražu. — V političnem okraju Celje je z začetkom letnega semestra 1908 definitivno popolniti sledeča učiteljska mesta: Na enorazrednici v Žusmu (II. pla-

čilni razred) mesto voditelja; na dvorazrednici v Letušu (III. plačilni razred), krajni šolski svet v Braslovčah, na petrazrednici v Braslovčah (II. plačilni razred) in na štirirazredni dekliški šoli v Šmarju pri Jelšah (II. plačilni razred) mesto učiteljice; na petrazrednici na Polzeli (II. plačilni razred) mesto učitelja in učiteljice, obe s prostim stanovanjem. Prošnje do 20. februarja 1908 na dotične kraje šolske svete. — Na petrazrednici v Črešnjevcu pri Slov. Bistrici (II. plačilni razred) je popolniti dve učni mesti. Prošnje do konca februarja 1908 na krajni šolski svet.

(Štajersko.) Na trirazrednici na Zidanem mostu popolni se definitivno mesto nadučitelja (II. kraj. razr.), na šolski podružnici v Lokavcu, spadajoči k šoli v Loki pri Zidanem mostu (II. kraj. razr. in 200 K lokalne doklade), mesto učitelja definitivno, oz. provizorično, in na štirirazrednici v Št. Juriju ob Taboru (III. Kraj. razr. in za

moško učno moč 72 K stanarine na leto do uvrstenja šole v višji krajni razred) definitivno, oz. provizorično mesto učitelja. Prošnje do 10. marca 1908. na dotične kraje šolske svete. — Na trirazrednici v Podovi pri Račah je definitivno popolniti dveje učiteljskih mest. Prošnje do 29. februarja 1908. na krajni šolski svet.

Razpisane profesorske službe. Na celjski državni gimnaziji je razpisano z začetkom šolskega leta 1908/9 definitivno učiteljsko mesto za klasično filologijo in nemščino kot postranski predmet. Prošnje je vložiti do konca februarja 1908 na c. kr. dež. šol. svet v Gradcu. — Na II. državni gimnaziji v Ljubljani je s šolskim letom 1908/9 oddati mesto pravega učitelja za klasično filologijo kot glavni predmet in nemščino ali slovenščino kot postranski predmet, ter mesto pravega učitelja za matematiko in fiziko kot glavna predmeta s slovenskim in nemškim učnim jezikom. Prošnje do 20. februarja 1908 na c. kr. dež. šol. svet v Ljubljani.

RODITELJSKI VEČERI.

Na ljubljanski ljudski in meščanski vnanji uršulinski šoli je bil roditeljski večer v sredo, dne 22. januarja. Z malimi izjemami so se ga udeležile vse matere teh učen. Posvetovanje je vodil č. g. katehet Peter Janc, ki je imel tudi govor o vzgoji pod naslovom »Najslajša in najtežja materina dolžnost«. Prav z zanimanjem so matere sledile zanimivemu govoru, ki je kazal: 1. mater kot učiteljico v domači šoli, 2. mater kot svečeno v domačem svetišču in 3. mater kot kraljico otroškega srca. Ves govor bo natisnjen v »Krščanskem detoljubu«. Po govoru so se matere še skoro celo uro posvetovale z učiteljicami o vzgoji.

Idrija. Tretjega roditeljskega večera, ki ga je priredilo učiteljstvo c. kr. rudniške deške ljudske šole v Idriji, dne 25. prosinca t. l., se je kakor prvih dveh, udeležilo obilo staršev, ki so z zanimanjem sledili predavanju g. učitelja Jos. Novaka, ki si je za ta večer izbral temo: »Kdaj smemo pričakovati boljših časov?« Po primernem nagovoru gospoda ravnatelja Alojzija Novaka je predavatelj v svojem predavanju z dokazi iz vsakdanjega življenja pojasnil, da je ravno napačna vzgoja otrok velik povod

slabih in dobra vzgoja povod dobrih časov. Spodbujal je starše, naj navaajajo otroke k varčnosti in jih že v zgodnji mladosti svare pred potratnostjo in zapravljivostjo, ki je bila v tolikih in tolikih slučajih že edin izvir ponesrečenim človeškim eksistencam. G. govornik je pri tej priliki omenjal tudi šolske hranilnice, njih napredek po drugih državah. Čas je in potreba, da bi v tem oziru tudi naše šolske oblasti kaj umestnega ukrenile. Končno bi izrekel le še to željo, naj bi se pri roditeljskih večerih razvozljal jezik tudi poslušavcem, naj bi z raznimi vprašanji posegli v razgovor po predavanju. Predavanja sama na sebi niso namen roditeljskih večerov, ampak le nekaj uvod sledečemu razgovoru, ki naj bi se vsakokrat po predavanju razvil.

Avg. Šabec.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji je sprejel v proračun 200 K za nabavo skioptičnih slik, tičočih se jubileja papežev in cesarjev. Slike bo naredil marljivi nadzornik gospod L. Stiasny. Tako je prav, da se mladina navdušuje za vzvišene vzore! — Dalje je isti okrajni šolski svet sklenil v seji, dne 28. januarja t. l., da se bodo razpisi učiteljskih služb objavili tudi v »Sl. Učitelju.«

C. kr. deželni predsednik in predsednik c. kr. deželnega šolskega sveta, gospodu Teodoru Schwarzu, je podelil cesar baronstvo.

Srebrno poroko sta slavila dne 26. januarja t. l. gospod Fran Pirkmaier, nadučitelj v Framu, in njegova soproga Marija roj. Kukovič. Občina Fram je tem povodom imenovala svojega nadučitelja častnim občanom.

Leopold Filipove ustanove za učitelje po 89 K 13 v je c. kr. dež. šolski svet podelil za leto 1908, 1909 in 1910: pomožnima učiteljema Ivanu Weberju v Verdrengu in Josipu Miheliču v Selu, provizoričnima učiteljema Antonu Knapu v Vrabčah in Francu Kermlju na Sentijski gori, definitivnemu učitelju Ignaciju Laberniku v Lešah in provizorični učiteljici Antoniji Vižin pri Sveti Trojici.

Dopust zaradi bolezni je dobila ga. Ivana Perušek - Modrijan, učiteljica v Starem trgu. Dopust zaradi bolezni je dobil tudi g. Anton Pesek, šolski vodja v Narapljah.

Šolski zdravnik. Občinski svet ljubljanski je na predlog gospoda Ivana Šubica postavil primerno vsoto v proračun za plačo šolskega zdravnika.

Državna podpora. Poljedelsko ministrstvo je dovolilo za šolski vrt v Studenem pri Postoini 400 K podpore.

Odlikovanja. Ministru za bogočastie in pouk, g. dr. Marchetu, je cesar podelil red železne krone prvega reda. — Deželni šolski nadzornik v Zadfu, gosp. Mihael Zavadlav, je dobil red železne krone tretjega reda. — G. Fran Strnad, bivši nadučitelj v Črničah, sedaj v pokoju v Gorici, je dobil v priznanje zaslug za šolstvo naslov ravnatelja. — Častnim občanom občine Podgorje pri Slovenjem Gradcu je bil imenovan nadučitelj g. Matija Šmid, ki že 21 let deluje v imenovani občini kot nadučitelj in 20 let kot občinski odbornik.

Učiteljske izpremembe. Kranjsko: Za provizoričnega učitelja v Koprivniku je imenovan gospod Ivan Jocič, ker se je dosedanja učiteljica gospodična Marija Bajt odpovedala tej službi. Za suplentko v Starem trgu je imenovana gđ. Marija Turk, za suplentko na Vačah gđ. Ljudmila Odlasek, ker je učiteljica gđ. Amalija Donati obolela, in za suplentko v Gor. Logatcu gđ. Ljudmila Juvan, ker je obolela učiteljica gđ. Amalija Kotlišek. Pomožna učiteljica v Juršicah pri Postoini, gđ. Štefanija Pečar je imenovana za provizorično učiteljico istotam. Za provizorično učiteljico v Sori je imenovana gđ. Ana Grebenc. Namesto obolelega učitelja g. Rudolfa Gašperina v Škofji Loki je imenovan za suplenta g. Ludovik Jakofčič. Za suplentinjo na Bukovici nad Škofjo Loko je imenovana izprašana učiteljska kandidatinja gđ. Ivana Mesec. Namesto obolele učiteljice gđ. Jerke Bizjak je prišla v Srednjo vas gđ. Franja Bedenk iz Cerkelj. Za definitivne učitelje, oziroma učiteljice so imenovani gg.: Anton Vode za Zagradec, Franc Štular za Petrovo vas, Ludovik Koželj za Žužemberk, Ignacij Hude za Mirno peč, Ivan Štrukelj in Josip Odlasek za Dobrepolje, Rudolf Dostal za Senožec; gđ. Josipina Verce za Žužemberk, Julijana Kocijančič za Studenec, Pavla Lampe za Hruševje, Antonija Vižin za Sv. Trojico pri Žilcih, Marija Veselič za Budanje, Zofija Škofljanec za Podzemelj, Josipina Kozamernik za Mirno peč, Ama-

lija Kecelj za Št. Jurij pri Kranju, Karolina Gams za Srednjo vas v Bohinju, Vlastimila Peršel za Radeče pri Zidanem mostu, Josipina Javornik za Bohinjsko Bistrico, Antonija Visk za Dobrepolje, Marija Fajdiga za Šmartno pod Šmarno goro, Lea Levec za nemško dekleško šolo v Ljubljani in ga. Matilda Blagajne - Gorišek za Vače. Gdč. Ana Grudnik pride v Trebnje. Gdč. Frančiška Mirt, pomožni učiteljici, se dovoli brezplačna praksa na ljudski šoli v Šiški. Suplentinja namesto obolele učiteljice gđ. Marije Vider je postala gđ. Angela Gerčar. Obolelo učiteljico gđ. Evgenijo Pader v Poljanah nadomešča dosedanja suplentinja v Naklem gđ. Marija Pogačnik in obolelo učiteljico v Zagorju gospo Marijo Levstik - Hecking dosedanja suplentinja v Škocjanu gđ. Angela Mandelj. Učiteljica v Šmartnem pri Kranju, gđ. Marija Škaberne, je dobila dopust in jo nadomešča izprana učiteljska kandidatinja, gđ. Ljuboslava Orehek. Na šoli v Št. Vidu nad Ljubljano bosta brezplačno poučevali izprašani učiteljski kandidatinji gđ. Roza Jovan in Kristina Sattler. Namesto obolele učiteljice gđ. Rozine Čoriary pride na Jesenice izprašana učiteljska kandidatinja gđ. Josipina Arch.

Štajersko: G. Ožbald Pustišek, šolski vodja v Svetini je dobil dopust. Nadomestuje ga gospod Juro Kislinger iz Celja. Za nadučitelje so imenovani: g. Franc Januš v Slatini, g. Franc Čmerek v Štoreh; za definitivne učitelje, oz. učiteljice pa provizorični učitelji ozir. učiteljice: g. Anton Kovačec v Št. Vidu blizu Ptuja, gđ. Štefanija Scheligo v Reichenburgu, g. Jožef Korban iz Luč v Gornjem Gradu, gđ. Ema Trstenjak pri Sv. Barbari v Halozah, gđ. Frančiška Hribar v Laporju, gđ. Štefanija Einspieler pri Novi Štifti, gđ. Matilda Šmid v Podgorju, g. Mihael Roš v Hrastniku, g. Jožef Velkavrh v Trbovljah-Vodah. Nadučitelj pri Sv. Bolfenku blizu Ormoža, g. Ernest Slanc je imenovan za nadučitelja v Petrovčah. Definitivni so postali g. Maks Drofanik v Lučanah, gđ. Terezija Schmidlechner, dosedaj učiteljica pri Sv. Antonu v Slov. goricah pri Sv. Benediktu v Slov. goricah; učiteljica Ladislava Laurič, dosedaj pri Sv. Lenartu blizu Ormoža, je predstavljena v Fauč, k sv. Benediktu v Slov. goricah pa g. Alojzij From, dose-

daj učitelj v Kapeli. Učiteljica ženskih ročnih del v Teharjih, gđc. Josipina Tratnik, je prestavljena v Petrovče. Definitivni učiteljici gđc. Tereziji Schmidlechner se je dovolila omožitev z učiteljem g. Alojzijem Fromom.

Koroško: Kot definitivni učitelji so nastavljeni: gg. Rudolf Fürpass v Borovljah, Viktor Glantschnig v Melvičah, Jožef Hackl v Šmohorju, Matija Schindler v Blatogradu, Adam Weber v Svečah, gđc. Marija Einspieler v Šmarjeti, Justina Muhr v Št. Štefanu na Zili, Marija Schmied v Borovljah, Emilija Tomaž v Rožeku. Za provizorično učiteljico je imenovana gđc. Marija Mikuluš v Zgor. Libučah.

Osebnosti. Vadniškim učiteljem na mariborskem učiteljskem sta imenovana gg. Friderik Šijanec, učitelj na mornariški šoli v Pulju, in Otmar Herbst učitelj v Kočevju. — Voditelj obrtno-nadaljevalne šole v Kastvu, g. Matej Šepić, je imenovan provizoričnim glavnim učiteljem na hrvaškem učiteljskem v Kastvu. — Ravnatelj hrvatske državne gimnazije v Pazinu, gospod Ivan Kos, in ravnatelj italijanske državne gimnazije v Kopru, gospod Ivan Bisiac, sta pomaknjena v šesti činovni razred. — Gđc. Irma Pirjevec, podučiteljica na tržaški državni ljudski šoli, je imenovana za učiteljico na c. kr. vadnici v Gorici. — Profesor na ljubljanskem učiteljskem, g. Davorin Sinkovič, in profesor g. dr. J. M. Klimesch sta povišana v sedmi činovni razred. — Proforski izpit iz naravoslovja je napravil na dunajski univerzi suplent na goriški gimnaziji, g. Rudolf Lavrenčič. — Izredni profesor na graškem seučilišču, g. dr. Karol Štrekelj, je imenovan rednim profesorjem slovanske filologije s posebnim ozirom na slovenski jezik in slovensko literaturo. — G. Anton Koritnik je imenovan za pravega gimnazijskega učitelja na knezoškofijski gimnaziji v Št. Vidu in je dobil naslov profesorja. — Proforski izpit je naredil gospod Rudolf Južnič, suplent na I. državni gimnaziji v Ljubljani.

Umrl je v Ormožu, dne 26. dec. l. l., začasno vpokojeni učitelj g. Jožef Al-

brecht. — Na Lošinj je umrl deželni šolski nadzornik v pok. gospod Vincencij Adam, star 81 let. — Dne 15. januarja je pri Sv. Jerneju nad Muto umrla začasno vpokojena učiteljica gđc. Marija Kralj, rodom Ljubljanka. Zadnja njena služba je bila pri Sv. Venčesu blizu Slov. Bistrice. — V Celju je umrla šolska sestra M. Ksaverija Lipovšek, bivša učiteljica v Marjanišču v Ljubljani in na učiteljskem v Mariboru. — V Celovcu je dne 20. januarja umrl vpokojeni ravnatelj strokovne šole za mehanično učno delavnico, gospod Alojzij Barth, star 70 let. — Dne 21. januarja je umrl v Celovcu učitelj na deški ljudski šoli gospod Peter Hriberšek. Bil je tih mož, pa blag značaj. Ostal je zvest sveti veri in slovenskemu rodu do zadnjega vzdihljeja. Svoj čas je služboval v Smihelu pri Pliberku. — Dne 28. januarja je umrl na Dunaju gospod Ivan Kranjc, bivši mestni učitelj v Mariboru, v 91. letu svoje starosti. Pokojnik je bil rojen v Rajhenburgu ob Savi. Učiteljeval je Celju in Mariboru, kjer je bil tudi imenovan okrajnim šolskim nadzornikom. V zapuščini Kranjčevi se nahaja mnogo pohvalnih, lastnoročnih pisem Slomškovič. — Dne 1. februarja t. l. je umrl v Zagorju pri Kozjem nadučitelj g. Ivan Hočevnar, star 48 let. — V Hrastniku se je dne 2. februarja t. l. ustrelil provizorični učitelj, gospod Anton Verdaj, star šele 19 let.

Pravico javnosti je c. kr. naučno ministrstvo dovolilo III. razredu knezoškofijske zasebne gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano in VII. razredu mestne realke v Idriji. Temu zavodu je tudi dovolilo imeti maturitetne izkušnje ter izdajati državno - veljavna maturitetna izpričevala.

Umirovljena je na lastno prošnjo učiteljica gđc. Roza Zirkelbach v Velikovicu. V začasni pokoj je stopila definitivna učiteljica v Zagorju, gđc. Marija Škrjanec.

Okrajni šolski nadzornik — župan. Za župana v Trbovljah je bil soglasno izvoljen c. kr. okrajni šolski nadzornik in ravnatelj g. Gustav Vodušek.

Drobtine.

Podružnica Slomškove zveze v Idriji je imela dne 6. februarja t. l. svoje zborovanje v Spodnji Idriji. Predaval je župni upravitelj g. Lavrencij Lah »o svobodomiselstvu«. Ker je gospod predavatelj obljubil, da bo svoje zanimivo poročilo priobčil v »Slovenskem Učitelju«, zato ne bomo o njem na tem mestu obširneje govorili. Razgovarjalo se je tudi o zboljšanju gnotnega stanja učiteljstva in o pristopu k »Avstrijski katoliški učiteljski zvezi«. Prihodnje zborovanje bode dne 4. junija t. l. v Črnem vrhu.

Značilen slučaj se je zgodil na Moravskem. Tam so »svobodomiselni« učitelji seveda vsi Masarykovci. Neki šolski ravnatelj, ki je bil dolgo v njihovi organizaciji, je zdaj iz nje izstopil in objavil o tem svojem koraku pismo v olomuškem »Našincu«, kjer med drugim pravi:

Iz lastne izkušnje sem spoznal terorizem in sirovost masarykovskih učiteljev, ki s ciniško sovražnostjo preganjajo vsakega kolego, ki ni njihovega mnenja. Zato sem jaz vstopil v katoliško učiteljsko organizacijo in se bom s ponosom postavil v vrste preganjanih katoliških učiteljev, katerim je npravnostni napredek in resnično blagostanje šol bolj pri srcu kakor njihovim kričavim kolegom. — V občini Nustek je pristopilo katoliški učiteljski organizaciji 25 učiteljev.

Avstrijske javne srednje šole 1. 1907. Gimnazij je bilo na Nižjem Avstrijskem 35, na Gornjem Avstrijskem 8, na Solnograškem 2, na Štajerskem 9, na Koroškem 3, na Kranjskem 6, na Primorskem 7, na Tirolskem 12, na Češkem 67, na Moravskem 30, v Šleziji 7, v Galiciji 55, v Bukovini 8 in v Dalmaciji 5. Skupaj je bilo 254 gimnazij. Te zavode so vzdrževali: država 193, dežele 11, mesta 8, škoije 7, nemški redi 15, zakladi (fondi) 4 in privatniki 16. Po učnem jeziku je bilo 126 nemških, 52 čeških, 49 poljskih, 6 italijanskih, 6 maloruskih, 5 srbohrvatskih in 13 utrakvističnih; slovenska nobena.

Realke je bilo: Na Nižjem Avstrijskem 21, na Gornjem Avstrijskem, na Kranjskem in v Dalmaciji po 2, na Solnograškem, na Koroškem in v Bukovini po 1, na Štajerskem 7, na Primorskem in na Tirolskem po 5, na Češkem 42, na

Moravskem 33, v Šleziji 4 in v Galiciji 11. Skupaj je bilo 137 realk. Vzdrževali so jih: država 100, dežele 30, mesta 4, nemški red 1, zakladi 1 in privatniki 1. Po učnem jeziku je bilo 77 nemških, 43 čeških, 11 poljskih, 4 laške, 1 srbohrvatska, 1 utrakvistična; slovenska nobena.

Gimnazije se šteje v mmolem šolskem letu 89.432 učencev in učenk, realke pa 45.944.

Učiteljske plače v Avstriji.*) 1. Nižje Avtrijsko: (Zakon z dne 25. decembra 1. 1904, dež. zak. št. 99.) Nadučitelji in učitelji ter učiteljice I. razreda so razdeljeni v 4, oziroma tri kategorije. Za učitelje: 1. kateg. 2200 K, 2. kateg. 2000 K, 3. kateg. 1800 K, 4. kateg. 1600 K; za učiteljice: 1. kateg. 2000 K, 2. kateg. 1800 K, 3. kateg. 1600 K. Učitelji in učiteljice II. razreda imajo po 1200 K, a morejo že po desetih službenih letih priti v I. razred. — Starostnih doklad je šest po 100 K. Opravilne doklade znašajo: za enorazrednico po 100 K, za dvo- in trirazrednico po 200 K, za štiri- in petrazrednico po 300 K, za šest-, sedem- in osemrazrednico po 400 K, za več kot osemrazrednice po 500 K. — Stanarine so za učitelje II. razreda od 120—180 K, za učitelje I. razreda od 160—600 K; stanarina šolskih voditeljev 500 K, v krajih z nad 15.000 prebivalci 600 K.

V vsako kategorijo I. razreda se uvrsti po ena tretjina učiteljstva. Na Nižjem Avstrijskem doseže lahko učitelj že po desetih službenih letih temeljno plačo 1800 K, 2 petletnici po 100 K je 200 K, stanarina 400 K, opravično doklado 300 K, to je skupaj 2700 K.

Pri nas ne dosežemo te vsote niti po 40 letih!

Nižje Avstrijsko pripozna tudi večji trud na šolah s poldnevniim poukom. Tako dobivajo (zakon z dne 25. decembra leta 1905, dež. zak. št. 98) učitelji, ki imajo poldnevni pouk letno remuerciacijo v znesku 300 K, a nadučitelji celo 400 K. Tudi so znižali v tej deželi mero učne obveznosti na 26 tedenskih ur. Nadure

*) Pod tem naslovom bo g. nadučitelj Iv. Štrukelj po pojasnilih g. c. kr. okr. šolskega nadzornika Lj. Stiasny-a priobčeval podatke, ki kažejo, koliko plače ima učiteljstvo v posameznih avstrijskih kronovinah. Uredn.

pa se plačujejo po 80 K na leto. Učitelji, ki poučuje na Nižje Avstrijskem 32 ur na teden, dobi za to 480 K, pri nas pa samo 60 K. Za nas Kranjce je kaj interesantno računati razlike naših plač od plač Nižje-Avstrijcev!

Oglejmo si še plače dunajskih kolegov. Učitelji I. razreda: 3000 K, 2800 K, 2600 K; II. razreda: 2200 K, 2000 K, 1800 K; III. razreda: 1600 K, 1400 K.

Učiteljice I. razreda: 2800 K, 2600 K, 2400 K; II. razreda: 2000 K, 1800 K; III. razreda: 1600 K, 1400 K. Provizorično učiteljstvo dobi 1200 K. Opravilne doklade: enorazrednica 100 K, dvo- in tri-razrednica 200 K, štiri- in petrazrednica 300 K, VI—VIII — osemrazrednica 400 kron, več kot osemrazrednica 500 K. Stanarine pa dobi nadučitelj na Dunaju 1100 K, nadučiteljica 900 K, učitelj 240 K do 800 K. Starostnih doklad imajo šest po 200 K. Najvišja plača brez kakih posebnih remuneracij 5800 K.

Analfabetski tečaj. V Jablanici v Hercegovini so otvorili analfabetski tečaj, v katerega se je takoj vpisalo 24 analfabetov. Vodi ga učitelj Anton Štefanac. Tudi v Varaždinu so dne 20. januarja t. l. otvorili analfabetski tečaj, ki bo trajal šest tednov. Vodi ga več visokošolcev.

Roditeljski list. Pod tem naslovom je začel v Gjurgievacu izhajati nov list-mesečnik.

Število vseučiliških slušateljic na Nemškem. V zimskem tečaju je vpisanih na vseučiliščih v Nemčiji 320 rednih in 2504 izvanrednih slušateljic, skupaj torej 2824.

Tri nova vseučilišča ustanavlja ruski učni minister, in sicer v Bostovu na Donu, v Permi in v Irkutskem. Vseučilišča so potrebna, ker kadar nastopi zopet čas miru in pokoja, bodo vseučilišča v Moskvi, Peterburgu in Kijevu prenapolnjena.

Red »Krščanskih šolskih bratov« so izgnali iz Francoske. Bratje so zapustili nehvaležno domovino, kateri so skozi stoletja vzgajali rod za rod. Gostoljubno so jih sprejele druge dežele. V Avstriji so ustanovili šest novih šol, v Italiji 13, na Španskem 100 z 20.000 učenci, v Kanadi sedem, v severoameriških Zedinjenih državah 11, v Mehiki šest, na Kubi šest, na panamski ožini 13, med njimi eno učiteljske, v

Kolumbiji tudi 13, med njimi eno učiteljske in eno umetniško-obrtno šolo. Tako skrbi cerkev za pouk po vsem širokem svetu.

Ženska — vseučilišni profesor. Gospodična Monti, ki je bila doslej privatna docentinja v Paviji, je bila pred kratkim imenovana profesorjem za zoologijo na vseučilišču v Sassari. To je prvi slučaj v Italiji.

Šolski pouk o snaženju zob. V javnih šolah v Londonu so začeli s poukom o negovanju zob. Vsak dan pred dopoldanskim odmorom se dajejo otrokom navodila o uporabi zobne ščetke. Otroci imajo pri tem veliko zabave. Učitelji in učiteljice pa svoje učence o novem učnem predmetu tudi vestno izprašujejo, da se prepričajo, so li njihove nauke tudi res razumeli. — Šola bo torej kmalu prevzela vse dolžnosti domače hiše.

Dar govornišstva. Nemški pedagoški list »Der Vereinsbote« podaja sledeča kratka navodila, kako si je možno prisvojiti ta dragocen dar.

1. Uporablaj le kratke stavke, dokler si nisi z vztrajno vajo prisvojil zmognosti, izražati se tudi v večjih periodah.

2. Izgovori vsak stavek do konca, tudi če ti beseda zastaja in se ti smešno zdi iznova začeti!

3. Ne začenjaj vsakega stavka z »in« ali »potem« ali »tedaj«! Navadi se že takoj v začetku stavek začeti z osebkom!

4. Ogibaj se vseh vpletanj! Če se v teku stavka česa domišliš, porabi to pozneje in v novem stavku ter ne mešaj prejšnje misli.

5. Ne pozabi na odmor! S tem se govor le povzdigne ter se vtisne v uho in dušo.

6. Ne govori v narečju; govori določno in razločno! Ne požiraj celih zlogov ali črk!

7. Ne pači se v izgovarjanju!

8. Ogibaj se tujk! Lahko te puste na cedilu in jih je tudi lahko zamenjati.

9. Beri pogosto glasno! Uči se stavkov naizust ter jih na pamet pripoveduj!

10. Vadi se že začasa o določenem predmetu kratko predavati! V vsakem poklicu je koristna izurjenost v izraževanju ter je pogosto celo potrebna za dobro izvrševanje stanovskih dolžnosti.

Proti umazanemu slovstvu. V Švici se je zdravo ljudsko mnenje že doslej odvrčalo od umazanega slovstva. Zdaj bodo nastopili javno proti nenravni literaturi. Švicarska zveza za boj proti nenravni slovstvu sklicuje v Curih shod vseh strank in dobredelnih dru-

štev in bo odtod začela večjo akcijo. Odbor pravi v svojem oklicu: Če je dolžnost javnosti, da brani prodajo pokvarjenih živil, je tudi njena dolžnost, da varuje posameznika pred strupom, ki je v nenravni literaturi.

:: Katehetski vestnik. ::

Katehetski pripomočki.

Reflektoskop. Vedno kaj novega! Ako bi imeli gg. veroučitelji na razpolago zadosten fond ali blagajnico, ki bi iz nje poljubno jemali drobiž za nabavo potrebnih učnih pripomočkov, aparatov, strojev, zbirk in slik, — bi jim bilo marsikaj olajšano, bi bil pouk veliko bolj živahen in uspešen. Kako živo se vtisnejo otrokom v spomin slike, ki se proizvajajo n. pr. s pomočjo skioptikona. Še večjo veljavo imajo predstave, ki jih nudijo lastniki kinematografov. V Ljubljani je bila tekom enega leta v kinematografskem salonu »Edison« že dvakrat na vrsti skupina slik, ki predstavljajo življenje, čudeže, trpljenje in smrt Jezusovo. Človek je res kar ginjen pri nekaterih slikah; naravnost pretresljivi so pa prizori, ki predočujejo trpljenje in smrt Odrešenikovo.

V šolah kaj takega ne moremo vpriporiti, ker manjka sredstev in pogojev za to. Pomagati se je treba s cenejšimi sredstvi, ako se ne omejimo samo na navadne biblične slike, ki se jih otroci tako naveličajo.

Znan je »Stereoskop«, nekaj panorama v malem. Ali kaj pomaga, ker morajo biti slike »in duplo« zanalašč za to prirejene in so vrhu tega še precej drage. Isto velja o »Helioplast-u«, ki je narejen po istem sistemu, samo da so slike bolj vidne in svetle in plastične. Kdor ima kaj »grošev« in ne preveč šolskih otrok, je razkazovanje raznih bibličnih, za to prirejenih slik kaj hvalježno in prijetno delo.

Zadnji čas ponujajo za šolsko rabo takozvani »Reflektoskop«. Ta aparat ima pokončno konkavno zrcalo; v gotovi oddaljenosti se nasloni slika, ki

se v zrcalu pokaže v precej povečani obliki. Ta priprava se dá prav ročno skupaj zložiti in je zato praktična, ker za gledavca ni treba nobene vaje, zlasti pa ker se uporabljajo lahko poljubne slike, n. pr. razglednice. Aparat z zrcalom, ki ima v premeru 14 cm širjave, je umerjen prav za razglednice. Takega blaga je pa dandanes povsodi dosti. Katehetu potem ne bo težko pokazati na reflektoskopu n. pr. kraje iz sv. dežele, rimske cerkve, druga svetišča ali kaj podobnega.

Monakovska tvrdka: Jožef Bodensstock, Bayerstraße 3. ima pa v zalogi že tri serije svetopisemskih slik v obliki in velikosti razglednic, ki so prav okusno izdelane po načrtih Roberta Leinweber-ja. Vsaka serija barvastih slik ima 12 komadov in stane poldrugo marko. Nadaljnih sedem skupin za stari in novi zakon bode sledilo. Tvrdka priporoča osobito še večje aparate po 10 in 20 mark, ker se na njih dajo povečati poljubne slike in ne samo razglednice.

Na prvi pogled je »Reflektoskop« pripravljen bolj za privatno uporabo in za razvedrilo, vendar je pa med drugimi enakimi in cenenimi šolskimi pripomočki najbolj priporočljiv aparat prav zato, ker se dá brez truda, lično in izdatno povečati vsaka podobica, vsaka razglednica, vsaka slička.

Obedve pripravi: »Helioplast« in »Reflektoskop« se naročata potom »Katoliške Bukvarne«, kjer si gg. katehetje prilično to pripravo lahko osebno ogledajo.

Zanimiva novost ugaja vsakomu, kdor jo je poskusil. Prav mnogokrat bi dobro služila tudi gg. učiteljem, ki se

itak poslužujejo pogostokrat razglednic, n. pr. pri zemljepisju, domoznanstvu in pri drugih predmetih. Pripomnimo pa, da niso vsi izdelki enake vrednosti, in da nekateri aparati neprimerno bolj povečajo, nego drugi.

»Oče naš.« Prav uspešno se da uporabiti pri razlagi »Očenaša« Pesslerjeva slika, ki jo je reproducirala tvrdka Freytag in Berndt na Dunaju. Marsikje jo že imajo po naših šolah, videli smo jo tudi med učnimi pripomočki za verouk na šentjakovski razstavi v Ljubljani. Na podobi je poleg srednje slike razvrščenih sedem manjših sličic, ki predstavljajo prizore iz Jezusovega življenja in imajo namen pojasniti posamezne prošnje v Očenašu. Sličice res niso kaj prida, vendar pa nudijo kateheti neko navodilo, ki po njem lažje raztolmači pomen posameznih prošnja. Podobe se dobe tudi z latinskimi besedilom, da vsaj povsod ne paradija blažena nemščina.

Srednja pokrajinska slika predločuje lepo livado z gozdičem ob strani; ozadje krasi lepa vasica z mično cerkvico. Zdi se, da se je v cerkvenem zvoniku oglašil zvon, ki vabi k molitvi; kaiti grabljičevke in kosci na travniku so obstali ter naslonjeni na svoje orodje molijo obrnjeni proti cerkvi »Oče naš, kateri si v nebesih . . .« Pastir obdan od čede ovčic, sname čepico z glave in moli svojega Boga: Oče naš, . . . V gozdiču je nabrala ženica suhljad. Naprtila je sveženj in se napotila proti domu; — a zvon jo opomni, da postoji ter hvali in časti Gospoda v nebesih: Oče naš, kateri si v nebesih . . . Tudi dva popotnika - redovnika sta se ustavila, ob zvoku cerkvenega zvona in opravljata isto molitev, ki jo je Gospod učil . . .

Prvo prošnjo »Posvečeno bodi Tvoje ime« poodčituje oni prizor, ki kaže Jezusa, izganjajočega kupčevavce in menjavavce iz templja. Gorečnost za čast božjo ga je gnala, da se je razvnel svete nevolje. — Prehod na to, kar prosimo v prvi prošnji ni težak.

Druga prošnja je podpisana pod ono ljubko podobo, ki se tolikrat ponavlja, a je vedno prikupljiva in za mladino najbolj mikavna in ki nosi naslov: »Jezus prijatelj otrok.« »Pustite male k meni in nikar jim ne branite, ker takih je nebeško kraljestvo.« Toisto kraljestvo prosimo vsi zemljani, ko kličemo: »Pridi

k nam tvoje kraljestvo.« Odrešenik pa vabi k sebi ne le nas, ne le naše otročiče, ampak otročiče celega sveta. Tudi za te, — za nekrščene, za pogane moramo prositi: Pridi k nam tvoje kraljestvo . . .

»Zgodi se Tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji.« Kar nas je nebeški Učenik učil z besedo, to je potrjeval tudi s svojim zgledom. Na Oljski gori, ko je po zadnji večerji občutil naš Gospod že naprej krutost in strahoto vsega trpljenja, ki ga je čakalo veliki petek, — je kar najlepše pokazal, kakšno bodi naše obnašanje v bridkosti, žalosti in bolesi. Prosimi smemo Boga, da nas oprostí, da nas razbremeni, a pristavljati moramo, — »ako je Tvoja volja, o Bog.« Omenjeni dogodek na večer velikega četrtega je kar najbolj primeren za ilustracijo tretje prošnje v Očenašu.

K četrti prošnji je slikar vprizoril dogodek ki predločuje čudežno pomnoženje kruhov. Oni Jezus, ki je nasitil z malo hlebi kruha 5000 mož in mladeničev broječo množico, hrani in nasičuje vsak dan milijone in milijone ljudi. Zato z zaupanjem lahko kličemo k Njemu: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh, — dušni in telesni!«

Ko je Jezus učil, je hodil okrog dobrote deleč. Največja dobrota je bila gotovo v tem, da je grešnike sprejemal in jim grehe odpuščal. Ni je bilo prilike, da bi nebeški zdravnik ne bil tolažil grešnikov; še celo med obedom so prihajali skesani grešniki ali grešnice, kakor Marija Magdalena, in Jezus je bil poln usmiljenja do njih. S prstom so kazali farizeji na nesrečno Marijo Magdaleno, ki se je drznila stopiti pred Jezusa vpricho povabljenih gostov. — Ponižala se je in Gospod jo je zagotovil, da so ji odpuščeni grehi. Ta prizor je res kaj ginljiv in nam daje pogum, da z istim zaupanjem, da z isto iskrenostjo in točnostjo prosimo Boga odpuščanja, kakor Magdalena in da skesano kličemo: »Odpusti nam . . .

»Ne vpelji nas v skušnjava« . . . Tudi Zveličar naš je pripustil, da ga je satan skušal, ker nam je hotel s tem pokazati, kako treba skušnjave prepoditi in premagati. Ta dogodek je porabil tudi slikar za pojasnilo šeste prošnje. Satan stoji pred Jezusom nudeč mu kamen, ki naj bi iz njega napravil kruh. Jezus je trikrat premagal skušnjave satanove ter

nam zaslužil milost, ki jo prosimo tudi mi v šesti prošnji, da zamoremo z njo izlaska premagati satana in druge skušnjave.

Pri sedmi prošnji vidimo na podobi, kako Jezus ozdravi slepega človeka. Med mnogimi nadlogami, ki tarejo človeštvo, je telesna slepota gotovo skoraj najhujše zlo, največje hudo. Telesna slepota nas pa spominja tudi dušne slepote.

s katero je udarjen vsak grešnik. Da bi nas Bog obvaroval telesnega, časnega zla, predvsem pa dušne slepote, greha — to prosimo, kadar izgovarjamo sedmo prošnjo v »Očenašu.«

Kakor razvidno so sličice na omenjeni podobi za nazorno razlago Gospodove molitve, — prav srečno izbrane in da je razlaga na podlagi tega učnega pripomočka razmerno lahka in kratka.

Katehetski sestanek

dne 5. svečana.

Naši sestanki vzbujajo čedalje večje zanimanje. Vsakdo, ki je navzoč, mora priznati, da so katehetska zborovanja velike važnosti in naravnost časovna potreba. Stvarni in temeljiti referati izpopolnjujejo katehetovo izobrazbo, nudijo novih navodil, odpirajo nova pota, ki se po njih pride lažje do razuma otroškega, do otroških src. A tudi v tem oziru imajo naši shodi izredno vrednost, ker se veroučitelji svobodno porazgovore ter medsebojno navduše in ogrejejo za vzvišeni poklic, za mladinsko odgojo. Človek, ki po pet ur na dan vsrkava slab šolski zrak, ki se vsak dan dositega nagovori in izmuči, polagoma nekako otrpne in potrebuje vedno nove opore, nove gonilne moči. — Naši shodi so kakor toplo ognjišče, kjer se ogrevamo za svoj poklic, kjer se krepimo z novo hrano, ki je potrebna za uspešno delovanje.

Dne 5. februarja se je zbralo v pritličju škofijskega poslopja 22 gg. katehetov. Zborovanje je počastil tudi presvetli knezoškoof dr. Anton Bonaventura Jeglič, ki z vidno vnemo in z iskrenim veseljem zasleduje katehetsko delovanje.

Veliko zanimivo in velevažno je bilo predavanje č. g. profesorja dr. J. Demšarja, ki si je izbral zelo praktično snov »O zadnji formalni stopnji (uporabi) pri verouku.«

Ker bomo objavili razpravo v celoti, omenjamo za sedaj samo nekatere točke temeljitnega predavanja.

Veroučitelj nima namena vtepati v glavo otrokom samo gole nauke in resnice, ampak vzgojevati; zato bodi njegova skrb, da modro uporablja to kar

uči, in obrača — na življenje. Tvarina, ki je uči katehet, daje zato dosti prilike.

Uporaba naj se ne ozira le na bodoče življenje, ampak že na življenje otrok, na šolsko življenje. Zavarovati je treba otroke takoj izpočetka proti napakam, ki se rade širijo med njimi. Take napake so n. pr.: Laž, hinavščina, goljufivost, lenoba, zavist, pohujšanje i. t. d.

Nauki, opomini naj ne bodo suhoparni, površni, mrtvi, zasilni, ampak prihajajo naj iz navdušenega srca, iz ognjevitih ust. Mrtva kateheza, mrtev nauk, pusti otroke mrtve, hladne. Najboljši in najuspešnejši je nauk, ki poseže globoko v dušo, ki prime voljo, ki vzbudi močne nagibe in sklepe, po katerih se otroci žeče ravnati.

Nadnaravnih nagibov, ki vplivajo na voljo, ima katehet na izbiri, a tudi naravnih ne gre zametavati. Opomini naj ne bodo vedno enakomerni, z istim uvodom in z istim sklepom; naj ne bodo preostri, pa tudi ne popustljivi, odjenljivi ali šaljivi.

Tvarina za predavanje je bila srečno izbrana in gospodu referentu moramo biti hvaležni, da nam je pokazal, kaj je pravzaprav smoter vsaki katehezi in kako se ta smoter doseže. Predavanje je bilo sprejeto s splošnim odobravanjem. Tudi pri diskusiji se je sprožila in dostavila marsikatera dobra misel tako, da je zborovanje uspelo nepričakovano lepo. Profesor dr. Levičnik je istotako poudarjal važnost uporabe, ki naj ne bo prisiljena in vsiljena, ampak naravna, kar je seveda težje zažeti pri zgodbah svetega pisma, pri zgodovini in liturgiki.

Katehet in spiritual Nadrah je grajal one veroučitelje, ki uče in uče, — na sree, na vzgojni moment pa nič ne pazijo tako, da zrnje pade vedno le na kamen.

Uporaba in nauk za življenje je pri odrasli mladini v višjih razredih še veliko bolj potreben, nego pri malih; kajti prav odraščajočo mladino moramo pred vsem opozorjati na konkretne slučaje in nevarnosti. Pri tem pa se ne kaže preveč ozirati na pieteto otrok do staršev, saj je znano, da so roditelji neredkokrat sami grobokopi otroške čednosti in poštenosti. Mladina mora biti na nevarnost opozorjena.

Profesor dr. Svetina je pridejal nekaj opazk o času, kdaj naj se napravi uporaba in primeren nauk.

Umešna je bila tudi pripomnja kateheta Janca, ki je pojasnil, kako je možno spraviti potrebne nauke v zvezo s cerkvenim letom.

Ker je predmet predavanja eminentne važnosti, in je gosp. predavatelj postal le splošne nasvete, predlagal je profesor dr. Pečjak, naj se o priliki tvarina obravnava bolj konkretno. — Omenilo se je še to in ono zlasti pa je bil umesten pristavek, da je nemožno upoštevati vse pravilnosti dobre kateheze, dokler bo zahteval učni načrt toliko tvarine, ki se mora predelati in naučiti v posameznih razredih. Breme se mora olajšati!

Presvetli knezoškoč je z ozirom na to pripomnil, naj bi se po posameznih šolskih skupinah oziralo na zmožnost otrok in iz vsakega oddelka v katekizmu izbralo ter razlagalo vsaj nekaj, kar je najbolj potrebno.

Prihodnji sestanek bo prvo sredo v marcu. Predaval bo č. g. katehet Ignacij Nadrah »O nazornem poučevanju v šoli.« Gospod katehet Janko Mlakar pa ima pripravljen »Podrobni načrt za tretji razred.«

Katehetsko gibanje in delovanje.

Poleg društva katoliških veroučiteljev na avstrijskih srednjih šolah, in poleg »Društva slovenskih katehetov« so nam v Avstriji po svoji žilavosti in živahnosti znana štiri katehetska društva, namreč: dunajsko, solnograško, ki obstoji šele eno leto, društvo nemških katehetov v praški nadškofiji in nemško v Budjejevicah.

Solnograško društvo je še bolj skromno in šele v razvoju, vendar pa se zaveda svojega imena in skuša korakati vzporedno z drugimi sovrstniki. Na sestankih tega mladega društva se je n. pr. predavalo »o pouku sv. zgodb na deželi«, o »skrajšanju učne snovi v katekizmu« itd. Vidi se, da tarejo katehete vseh krajev iste težave in da imajo iste tožbe, kot mi.

Najbolj pogumno nastopa seveda **dunajsko društvo veroučiteljev**, kajti ima že leta za seboj, ponaša se z ogromnim številom definitivnih, praktičnih in delavnih katehetov, ki so s peresom preorali že precej katehetske ledine, pa tudi s svojimi izdelki bogato oplodili pedagoško in katehetsko polje. Zadnji čas je imel v omenjenem društvu zanimiv referat župnik Hofer, ki je go-

voril o »Pouku krščanskega nauka na deželi«, kjer imajo katehete v nekem oziru veliko večje težave, nego mestni veroučitelji. Res je sicer, da ne smemo prezreti olajševalnih momentov, ki ponekoliko ugodno vplivajo in marsikaj pripomorejo pri verski vzgoji in duševni izoliki kmečkih otrok, vendar se ima veroučitelj na deželi boriti z razmerno večjimi težkočami. Olajšujejo mu pouk povečem dobri starši, veliko korist ima v tem, da pride večkrat, zlasti izven šole v stik in zvezo z mladino, da jo lažje nadzoruje in vodi v cerkev, osobito pa, da za temeljito pripravo in za prejetje sv. zakramentov lahko porabi več časa — kar je v današnjih dneh neizmerne važnosti.

Na slabšem je pa katehet na deželi z ozirom na to, da kmečki otroci prinesejo s seboj le malo pojmov, malo vtisov in predstav, naj bo v verskih ali svetnih rečeh. Razen domače hiše, rodne vasi, razen navadnega, preprostega govorjenja je selsko dete pač malo več videlo, oziroma slišalo, preden je vstopilo v šolsko učilnico. Vse drugačno in širše je obzorje mestnega otroka, ki si oplaja domišljijo dan na dan z novimi pred-

stavami, z novimi predmeti. Poleg tega se mestni starši brez primere več pečajo z malimi otročiči, kot na deželi. Otrokom kupujejo knjižice s slikami in podobami, napravljajo jim vsakojake igrače, vodijo jih na izprehode, kjer jim razlagajo to in ono, kar jim že pride pred oči.

Ker je domišljija kmečkih otrok malo obsejana, zato tudi šolskemu pouku ne morejo slediti z istim zanimanjem, z istim umevanjem, z isto živahnostjo, kot mestna деца. Temu nedostatku treba pomoči. Če organizmu manjka snovi, mora se dovesti. Če otrok nima predstav, nima pojmov, treba jih je dati, vzbuditi, pokazati. Po domače rečeno: Pouk bodi nazoren. Le nazoren pouk bo umljiv in bo oživil ter ohranil pozornost. Ta zahteva ne sme ostati le na papirju, ampak se mora izvrševati povsod in brez izjeme posebno v prvi in najnižji skupini šolskih otrok. Pri malih nobenega pouka brez podob!

Pri veronauku seveda ne moreš vsega pokazati in pojasniti s sliko, s podobo. Kadar ni primerne podobe za nazorilo, — takrat zahteva princip nazornosti, da skušaš versko resnico raztolmačiti, razkazati in razsvetliti z lepim in mikavnim zgledom, ki ga poiščeš v sv. pismu, v življenju svetnikov, v cerkveni zgodovini ali ga pa vzameš iz življenja.

Tudi to težavo morajo upoštevati katehetje na deželi, da njihovi začetni gojenci navadno ne znajo niti govoriti, da so jim umevni le vsakdanji, pičli izrazi, ki so med otroci v navadi. Ta nedostatek se odpravi polagoma s skupnim ponavljanjem celotnih stavkov, ki jih narokuje veroučitelj, s skupno molitvijo in medsebojnim občevanjem.

Podali smo daljši posnetek tega zanimivega referata, ker ima marsikaj praktičnega tudi za naše razmere.

Dunajsko katehetsko društvo se prizadeva, da bi se katehetje organizirali v skupine tudi po deželi in prirejali mesečne sestanke, kjer bi imeli predavanja in posvetovanja. Pri nas je ta zadeva že rešena, ker se na mesečnih konferencah »sodalitatis« pogostokrat obravnavajo šolska in katehetska vprašanja. Želeti je le, da bi se stvarni in splošno koristni referati pošiljali uredništvu, ki jih bo potem objavilo v listu.

Na dnevnem redu dunajskega društva je — kakor povsod — tudi vprašanje, kako urediti in razdeliti učno snov, kako ustvariti zadovoljiv učni načrt.

Pohvalno moramo omenjati tudi **društvo nemških katehetov** v praški nadškofiji, ki prav žilavo deluje in čvrsto napreduje, kakor je razvidno iz društvenih naznanil. Zadnji shod so imeli v Karlovih Varih. Obravnavalo se je pred vsem vprašanje, kaj soditi o Pichlerjevi knjigi »Verouk, njega nedostatki pa njih vzroki«. O tej knjigi se je pač mnogo že p'salo, še več pa govorilo povsod, kjer se shajajo katehetje, znamenje, da je pisatelj sprožil kamen, ki je že dolgo časa visel na pečini. Zadel je pravo in pokazal izhod, ki ga moramo vsi iskati in doseči. Omenjeno knjigo je prav točno in umno pretehtal tudi č. g. katehet A. Čížek v letošnjem »Voditelju« in upošteval v prvi vrsti pri tem štajerske razmere.

Katehetje praške nadškofije so dali po živahni debati povečem prav pisatelju Pichlerju. Sprejeli so resolucijo, v kateri se najprej zahvaljujejo g. pisatelju in se mu pridružujejo skoraj v vseh stvarno utemeljenih trditvah. Ker je v tej resoluciji nekako podana vsebina knjige in ker nas seznanja z namenom, ki ga imajo vsi vneti katehetje ozir reforme našega katehetskega pouka, hočemo navesti posamezne točke resolucije:

1. Izrazi v našem avstrijskem katekizmu so preabstraktni, težki (sholastični), jezikovno netočni, stvarno sempatje nepravilni, — vsled tega ne ustreza ne katehetom kot učno navodilo, ne otrokom kot učna knjiga.

2. Vpeljane Panholzer-jeve zgodbe sv. pisma ne ustrezajo ne po obsegu in po vsebini, ne po obliki in jeziku. Isto velja o knjigi dr. Schuster-jevi.

3. Besedilo katekizma, zgodb sv. pisma in evangelijev se ne sklada.

4. Velik nedostatek in škoda za mladino je, da še ni skupnega, enotnega molitvenika in pesmarice... (Tozadevnih nasvetov, ki jih navaja resolucija, ne navajamo, ker smo Slovenci v tem oziru bolj srečni, nego Nemci, in imamo namenoma popolnoma ustrezajoč, lep in vzoren šolski molitvenik.)

5. Ker so ponazorila in nazorni pomočki pri razlagi veronauka največje

važnosti, treba priznati, da dozdajni pomočki v tem oziru ne zadoščajo. Priporočajo se, naj cerkvene oblasti stopijo v dogovor in zvezo z veljavnimi umetniki, ki naj bi izgotovili res kaj stvarnega in za pouk pripravnega.

6. Učni načrti tirjajo preveč in so površno sestavljeni. Želeti je, da se zasnuje minimalni učni načrt, ki bo modro združeval katekizem z zgodbami sv. pisma, ki ga bo moč povsod obvladati.

7. Da katehetje ne morejo literarno delovati na polju kateheze, — je vzrok povečem le pomanjkanje časa. Da se temu opomore, je želeti večjega števila pravih katehetov.

8. Najvažnejša stvar pa je temeljita teoretična in praktična izobrazba katehetova. Zato pa zahtevamo z vso silo, da se ustanove na vseučilišjih in bogoslovnih učilišjih za katehete posebne stolice, ki naj jih dobe stvarno in dejansko izkušeni duhovniki.

Raznoterosti.

Odlikovanje. Duhovni svetnik in župnik pri D. M. v Polju je bil imenovan za kanonika in stolnega dekana v Ljubljani. Bivšemu katehetu na c. kr. vadnici in pripravnici ter članu katehetskega društva iskreno častitamo!

Društvena kronika. Kot ustanovni član je počastil »Društvo slovenskih katehetov« presvetli knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič. Društvo šteje točasno deset ustanovnikov in 341 rednih članov.

Zadnji čas so se namreč pridružili vsi duhovniki trnovske dekanije in 15 duhovnikov-katehetov kamniške dekanije, ki so obenem poslali naročnino po poverjeniku č. g. kapelanu Jan kotu Jovanu. Povoljno sporočilo je došlo tudi iz ribniške in moravške dekanije.

Beseda presvetlega knezoškofa dr. Anton Bonaventura Jeglič-a o našem društvu v »Škofijskem Listu«. ... Ustanovilo se je društvo katehetov, katero srčno pozdravljam in mu želim najboljših uspehov. — Očita se nam, da smo metodično premalo izobraženi, kar pa je le deloma resnično. Videl in slišal sem o priliki kanonične vizitacije izvrstne katehete, ki so metodično postopali, nauke otrokom primerno razvijali in dosegli lepih učnih in vzgojnih uspehov.

Katehetsko društvo bo še bolj natančno proučevalo katekizme, učila in metodo. Knjige, ki jih je izdal dunajski katehet Pichler, so provzročile precej gibanja med kateheti. Čitajte knjige njegove, posebno ono, ki govori o pomanjkljivosti našega katehetskoga pouka, naših katekizmov, naših učil in naših

učnih načrtov. Marsikaj piše resničnega, marsikaj pa tudi pretirava; vendar je točno poučen in vzbuja mnogo vprašanj, ki naj se pri sestankih obravnavajo... — Društvo katehetov ima krasno nalogo in vzvišen pomen za vzgojo otrok.

Po čem se spozna dober katehet? Neki šolnik je označil vrline dobrega veroučitelja na kratko s tole zahtevo: Uči otroke prav in lepo moliti, navedi jih sv. spoved dobro opravi, skrbi da bodo s pridom in z umevanjem navzoči pri najsvetejši daritvi!

Popravek. Črka »n« mogočno gospodarji in napravi mnogo zmede, zlasti če se vsede na levico, mesto na desnico tovariša »i«. Tako se je zgodilo n. pr. v prvi številki našega lista, v 5. vrstici na strani 14. Ako bi si bil »n« izbral pravo mesto, bi se moralo glasiti: »Saj brez vere in življenja po veri naš narod nima bodočnosti«.

Šolska spoved in obhajilo. Mnogo se prizadevajo katehetje, da kolikormoč dobro in skrbno pripravijo deco za prvo spoved in za prvi sprejem najsv. zakramenta. Ko je ta skrb pri kraju, pa še ni vse doseženo. Otrok hitro pozabi, kar se mu je vcepljalo pri prvotnem pouku, marsikaj mu še ni jasno, marsikaj je še pomanjklivega. Zato je prav in naravnost potrebno, da se pred vsako šolsko spovedjo skupno ponove ne le spovedne molitve, ampak da se otrokom ponovno obrazloži, kolike važnosti je kesanje, skrbna priprava za sv. obhajilo, pa tudi zahvala po sv. obhajilu. Dobro je tudi opozarjati, naj se otroci otresejo nepotrebnega strahu pred spovednikom, naj

bodo odkritosrčni. Izkušnja uči, da taki opomini mnogo izdajo in preprečijo marsikak božji rop. Znani katehet dunajski žup. Pichler priporoča, naj se pred vsako spovedjo v ta namen porabi najmanj po eno uro v vsakem razredu. Seveda bi bilo to malo obilno za kraje, kjer je vpeljana šestkratna šolska spoved, a brez priprave naj se otroci ne spuščajo nikdar in nikjer k sv. zakramentom!

S šolami obdarjeno mesto je Plzen na Češkem. V Plznu je veliko pomanjkanje cerkva, kajti za 77.000 katoliča-

nov je ustanovljena ena sama župnija, ki jo vodi župnik s štirimi kapelani. Poleg župnijske je še ena večja, namreč frančiškanska cerkev, kjer pa delujeta samo dva redovna mašnika. Kljub temu je pa v mestu mnogo duhovnikov, kajti v mestu je pet srednjih, sedem meščanskih in 19 ljudskih šol. K mestni župniji pa spadajo še tri predmestja, oziroma okoliške vasi, ki štejejo 31 ljudskih šol. (Šole so češke in nemške.) Za vso to množino šolstva je potrebnih 24 katehetov, med njimi pet srednješolskih.

Zgledi, uporabni pri katehezi.

Čudeži. (Po čem spoznamo, da je rimsko-katoliška cerkev sveta?) (Kat. vpr. 211, 3.) Sv. Frančišek Ks. je oznanjeval evangelij v Indiji in je pridobil nešteto domačinov za Kristusa. Holandci pa so se trudili, da bi Indijcem usilili protestantsko vero in da bi one, ki so bili krščeni, eprostili »katoliške teme«. Ko je protestantski pridigar imel prvi pogovor z njimi, mu je rekel nekdo: »Najprej moraš pomisliti, da se je katoliška vera ukoreninila med nami vsled čudežev, ki jih je delal v naših krajih sv. oče Frančišek.

Preden se bo dalo govoriti o kaki izpremambi med nami, moraš pač precej več čudežev storiti, kot sv. Frančišek in tako dokazati, da je vera, ki jo priporočaš, boljša od one, kateri bi se mi morali odreči. (Annegarn, Zg.)

Varuj lilijo! Ko je bil blagi francoski grof Chambord, (Henrik V. † 1883) še deček, prinesel mu je njegov vzgojitelj Abbé Druillet neko vezeno, ki je pred očevala Srce Jezusovo; pod podobo sr-

ca je bil vvezen šop belih lilij, ki so nanje od srca kapljale krvave kapljice. Zraven pa je bilo zapisano ime Henrik in dve pomenljivi besedi: »Serva lilia!«, varuj lilijo.

»Umejete li, kaj pomeni ta napis?« vpraša vzgojitelj princa.

»Da, razumem,« odgovori princ. Napis ima ta pomen, naj bi Srce Jezusovo varovalo Burbone. (Kraljeva burbonska hiša ima namreč v svojem grbu lilijo.)

»Dobro«, de vzgojitelj; »ali pa bi ne utegnil tudi kaj drugega izražati? Kaj pa, če bi bil ta kratki napis vam namenjen?«

»Če tako,« odgovori Henrik, »potem pa tolačim te dve besedi takole: »Burbon, ohrani nedolžnost! Radi tega pa bodite, ljubi oče, brez skrbi!«

Z isto pravico bi bil pa princ lahko rekel: »Srce Jezusovo ohrani Burbonu nedolžnost!«

O, ko bi vsi otroci mogli potolažiti skrbne starše in vzgojitelje z zagotovilom, ki ga je izgovoril mali princ!

Na znanje! Drugo številko našega lista smo poslali vsem onim gg., ki nam prve niso vrnilili. Tretjo številko pošljemo samo naročnikom.

„Slovenski učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. Celoletna naročnina 4 K. Rokopisi učiteljske stroke naj se pošiljajo c. kr. učitelju Jož. Novaku, Idrija; rokopisi za „Katehetski vestnik“ pa katehetu A. Čadežu, Semeniške ulice 2 v Ljubljani. Naročnino in reklamacije sprejema: Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.

Urednika: J. Novak in A. Čadež. Tiska Kat. Tiskarna. Obl. odgovoren: Iv. Rakovec.

Slovstvo in glasba.

Slovenska Šolska Matica je razposlala svoj književni dar za l. 1907. Udeleženi so sprejeli po svojih poverjenikih sledeče knjige:

1. **Pedagoški Letopis.** VII. zvezek. Na svetlo daje Slovenska Šolska Matica v Ljubljani. Uredila H. Schreiner in dr. Jos. Tominšek. V Ljubljani, 1907. Natisnila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

2. **Didaktika.** (Obče in posebno ukoslovje.) II. del. Posebno ukoslovje slov. učnega jezika v ljudski šoli. Spisal dr. J. Bezjak. II. snopič. Izdala Slovenska Šolska Matica. V Ljubljani 1907. Natisnila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

3. **Nazorni nauk.** Za drugo in tretje šolsko leto. Spisala Ljudevit Černež in A. Stupca. I. snopič. V Ljubljani 1907. Izdala Slovenska Šolska Matica. Natisnil Drag. Hribar v Ljubljani.

4. **Šola in dom** s posebnim ozirom na roditeljske večere. Napisal Dragotin Prižbil, c. kr. vadniški učitelj in šolski nadzornik v Krku (Istra). Uredil dr. Fran Ilešič. V Ljubljani 1907. Izdala Slovenska Šolska Matica. Natisnila »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

O posameznih knjigah izpregovorimo obširneje v prihodnjih številkah. Za danes omenimo le toliko, da se nam jako škoda zdi knjig, ki so preluknjane z žico. Če je bilo mogoče »Letopis« in »Didaktiko« šivati z nitjo, zakaj bi to ne bilo mogoče tudi pri ostalih knjigah?

I. zvezek mešanih in moških zborov. Uglasbil Jakob Aljaž, župnik na Dovjem. Cena 60 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, 1908. Tam v obližju našega orjaka Triglava živeči župnik č. g. Jakob Aljaž, podal nam je s tem zvezkom šest krasnih zborov, katerih trije so mešani, a trije moški. Za besedilo teh svojih zborov si je vzel tekst iz zbirke pesmi našega nepozabnega pevca prvaka, prerano umrlega Simona Gregorčiča. Težko je dati prednost jednemu ali drugemu zboru, ker so vsi krasni, naravnost mojsterski, vsem pa prvači gotovo čudovito lep moški zbor »Naša zvezda« s svojim naravnost očarujočim »bariton-solom«. Smelo trdim, da se sme ta »solo« prištevati med najlepše »sole«, kar jih poseduje naša

glasbena umetnost. Kaj takega ustvariti pa zamore tudi edino le človek, ki prav ume globoko pesnikovo misel, kakor jo je gotovo umel skladatelj, č. g. župnik Aljaž. Ni dvoma tedaj, da bi ti krasni njegovi zbori ne našli kar najširšega pota med slovenski svet. A. Š.

Lavretanske litanije Matere božje. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster. Opus 17. Cena 40 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, 1907. Tretji, po cerkvenem molitveniku popravljeni natis. Naš marljiv skladatelj g. Anton Foerster izdal je na podlagi popravljenega cerkvenega molitvenika že tretji natis svojih uglasbenih lavretanskih litanij. Zbog svoje priproste harmonizacije, melodijoznih motivov in zbog tega, da se te litanije pojo lahko eno-, kot večglasno, se to delo našim cerkvenim zborom v nakup kar najbolj priporoča. A. Š.

Litanije presvetega Srca Jezusovega. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster. Opus 73. Cena 40 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, 1907. Tretji, po cerkvenem molitveniku popravljeni natis. Z upeliavo češčenja presv. Srca Jezusovega postala je živa potreba dobiti uglasbenih litanij presv. Srca Jezusovega. Tega dela polotil se je mojster naše cerkvene glasbe gosp. A. Foerster in izdal teh litanij na podlagi popravljenega cerkvenega molitvenika že tretji natis. Kar velja o lavretanskih litanijah, velja tudi o teh, zato zasluži tudi to delo splošno pozornost. A. Š.

Gori! Pomagajte! Alkohol in nikotin. Zapeljanim in dobromislečim v premislek F. Š. — Na ogled smo dobili 68 strani obsegajočo knjižico, ki ima preblag namen — obvarovati mladino dvojne moralne kuge: opojnih pijač in nikotina. Kdorkoli prelista brez predsodkov to skrbno sestavljeno knjižico, bo dal prav g. pisatelju, ki pravi med drugim v predgovoru: »V boj zoper ta dva sovražnika naše mladine mora iti cerkev in šola, država in posameznik, sploh vsak, ki ima kaj vpliva med mladino in ljudstvom.« Točno in pregledno je gosp. pisatelj dokazal škodljivost in pogubonosni vpliv alkohola na človeško telo in tudi na njegovo duševno delovanje. Tudi o nikotinu najdemo v omenjenem

spisu resno in ostro besedo. Tobak je služil prvotno Indijancem, da so z njegovim dimom odganjali nadležne mušice; v dandanašnji dobi pa se z njim staro in mlado kuži in si kvari čvrsto zdravje. Zato bodi dolžnost staršev in šole, da kolikormoč zabranjuje nepotrebno in škodljivo kajenje. — Knjižica je priporočila vredna. Naroča se v »Narodni tiskarni« v Gorici in stane 20 vin.

»Pouk zaročencem in zakonskim«. Pod tem naslovom je izšla v drugem, pomnoženem natisu prav priporočljiva knjiga, ki jo je spisal duhovni svetnik J. Zabukovec. Namenjena je zlasti onim, ki hočejo stopiti v zakonski stan, in roditeljem sploh. Brez dvoma jim bo dobra svetovavka in voditeljica; zanimala pa bo tudi učiteljstvo, kajti v posebnem oddelku z naslovom »O nekaterih pravih krščanske vzgoje« je nabranih obilo navodil, kako prav in s pridom vzgajati mladino, kako doseči pokorščino, ki je podlaga vzgoji. Pri razpravi o »svaritvi« opozarja g. pisatelj na nevarnosti, ki ugonabljajo čistost in sramežljivost otrokovo ter poda več potrebnih naukov, kako zavarovati otrokovo najlepšo čednost. Primerne so tudi opazke o napakah pri vzgoji otrok. Prav veliko praktične in koristne vsebine je razvrščene v označeni knjigi, ki bo na hvalo hodila zlasti onim, katerim je namenjena, pa tudi duhovnim voditeljem in vzgojiteljem sploh. Knjiga je pisana v glatkem, domačem slogu; le

nekaj slovniških in jezikovnih hib je ostalo, kar ji pa ne jemlje praktične veljave.

Ars Sacra. Blätter heiliger Kunst mit begleitenden Worten von Jos. Bernhart. München 1908. Izšla je zbirka krasnih reprodukcij religioznih umetnin. Slike se sledeče: Fra Filippo Lippi (1406—1469): Oznanenje, Führich (1800—1867): Potovanje Marije v gorovje, Gherardo delle notti (1590—1656): Rojstvo Kristusovo, Schraundolph (1808—1879): Češčenje treh kraljev, Reni (1575—1642): Krst Jezusov, Gerard David (1450—1523): Svatba v Kani, Raffael (1483—1520): Čudoviti ribji lov, Bilivert (1576—1644): Jezus in Samaričanka, Perugino (1446—1523): Predaja klinčev, Raffael: Pozdignjenje, Rubens (1577—1640): Vzbuditev Lazarja, Reni: Ecce homo, Tiepolo (1692—1769): Kristus nese križ, Velazques (1599—1660): Križani, Fra Bartolomeo (1475—1517): Snemanje iz križa, Guercino (1591—1666): Neverni Tomaž, Van Eyck (1366—1426): Češčenje jagnjeta, Raffael: Disputa, Cima de Conegliano (1460—1516): Učeci Kristus, Dürer (1471—1528): Vsi svetniki. — Čuditi se mora vsakdo kako je možno po tako nizki ceni tako umetniško opremiti knjigo, kakor je omenjena. Vrednost knjige povečuje asketično besedilo, ki je pridejano vsaki podobi. Gotovo bo ta zbirka tudi katehetom prav dobro došla. — Cena 3 K. — Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

To in ono.

Tri častne nagrade za razstavo z geslom »Otrok« — eno za 100 K in dve po 50 K — razpisuje »Splošno slovensko žensko društvo« v Ljubljani za tri najboljše ilustracije slovenskih pravljic, oziroma za tri najboljše, otroškemu pojmovanju primerne slike ali risbe, ki jim je zajeta snov iz slovenskih pravljic, bajk ali narodnih pesmi. Glede vposlanih umetnin bo razsojal posebni jury, sestavljen iz slovenskih umetnikov, literatov in pedagogov. Vse sprejete slike in risbe se izlože na razstavi občinstvu

na ogled in v nakup. — Slovenski umetniki naj blagovlijo vposlati svoja konkurenčna dela najkasneje do 15. maja brez podpisa ter naj predlože v zaprtem ovitku, na katerem je zapisano geslo, svoje ime in naslov. Isto geslo naj se zapiše tudi na zadnji strani slike.

Listnica uredništva. G. P. M. v M. Nerabno. G. L. A. v Št. V. Hvala za poslano. Oglasite se kmalu zopet kaj. G. Fr. P. v B. Vaš spis pride v prihodnji številki na vrsto.

